Dz. U. 2023 poz. 412

Opracowano na podstawie: t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1741, z 2025 r. poz. 321, z 2026 r. poz. 305.

U S T A W A

z dnia 8 lutego 2023 r.

o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027[1)]

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa:

1) zadania oraz właściwość organów i jednostek organizacyjnych w zakresie dotyczącym realizacji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027, zwanego dalej „Planem”, określonym w:
   a) rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającym przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającym rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1,

[1)] Niniejsza ustawa służy stosowaniu:
1) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, Dz. Urz. UE L 119 z 21.04.2022, str. 1, Dz. Urz. UE L 181 z 07.07.2022, str. 35 oraz Dz. Urz. UE L 227 z 01.09.2022, str. 136);
2) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, Dz. Urz. UE L 29 z 10.02.2022, str. 45 oraz Dz. Urz. UE L 216 z 19.08.2022, str. 1).

z późn. zm.[2)]), zwanym dalej „rozporządzeniem 2021/2115”, oraz w przepisach wydanych na jego podstawie,

b) rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, z późn. zm.[3)]), zwanym dalej „rozporządzeniem 2021/2116”, oraz w przepisach wydanych na jego podstawie;

2) warunki i tryb przyznawania oraz wypłaty:

a) pomocy finansowej w ramach interwencji objętych Planem oraz w ramach przejściowego wsparcia krajowego, o którym mowa w art. 147 rozporządzenia 2021/2115, zwanych dalej „pomocą”,

b) pomocy technicznej, o której mowa w art. 125 rozporządzenia 2021/2115, zwanej dalej „pomocą techniczną”

– w zakresie nieokreślonym w przepisach, o których mowa w pkt 1, lub przewidzianych w tych przepisach do określenia przez państwo członkowskie Unii Europejskiej;

3) zasady wdrażania instrumentów finansowych w zakresie nieokreślonym w przepisach, o których mowa w pkt 1, lub przewidzianych do określenia przez państwo członkowskie Unii Europejskiej.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

1) agencja płatnicza – agencję płatniczą w rozumieniu art. 9 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116;

2) beneficjent – beneficjenta w rozumieniu art. 3 pkt 13 rozporządzenia 2021/2115;

3) drobna niezgodność – niezgodność, o której mowa w art. 85 ust. 3 akapit pierwszy rozporządzenia 2021/2116;

4) działka rolna – zwarty obszar gruntu będącego użytkiem rolnym obejmujący nie więcej niż jedną grupę upraw, z tym że zagajnik o krótkiej rotacji stanowi odrębną działkę rolną;

---

2) Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 119 z 21.04.2022, str. 1, Dz. Urz. UE L 181 z 07.07.2022, str. 35 oraz Dz. Urz. UE L 227 z 01.09.2022, str. 136.

3) Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 29 z 10.02.2022, str. 45 oraz Dz. Urz. UE L 216 z 19.08.2022, str. 1.

5) gospodarstwo – gospodarstwo w rozumieniu art. 3 pkt 2 rozporządzenia 2021/2115;
6) grunty orne – grunty, na których jest lub może być prowadzona produkcja roślinna, w tym grunty ugorowane, inne niż trwałe użytki zielone i uprawy trwałe;
7) grupa upraw – obszar dający prawo do ubiegania się o daną pomoc, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, której wysokość jest ustalana na podstawie tej samej stawki;
8) instrumenty finansowe – instrumenty finansowe w rozumieniu art. 2 pkt 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159, z późn. zm.[4)]), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/1060”;
9) instytucja pośrednicząca – jednostkę pośredniczącą w rozumieniu art. 3 pkt 16 rozporządzenia 2021/2115;
10) interwencja – interwencję w rozumieniu art. 3 pkt 3 rozporządzenia 2021/2115;
11) jednostka certyfikująca – jednostkę certyfikującą w rozumieniu art. 12 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia 2021/2116;
12) jednostka gruntu nierolniczego – jednostkę gruntu nierolniczego, o której mowa w art. 68 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2021/2116, stanowiącą zwarty obszar gruntu, innego niż użytek rolny, będącego:
    a) obszarem, o którym mowa w art. 4 ust. 4 lit. c ppkt (iii) rozporządzenia 2021/2115, lub
    b) obszarem kwalifikującym się do przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych;
13) kara – karę, o której mowa w art. 59 ust. 1 lit. d rozporządzenia 2021/2116;

[4)] Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 261 z 22.07.2021, str. 58 oraz Dz. Urz. UE L 241 z 19.09.2022, str. 16.

14) kara administracyjna – karę administracyjną, o której mowa w art. 84 i art. 87 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia 2021/2116;
15) kontrola administracyjna – kontrolę administracyjną, o której mowa w pkt 1.A ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/127 z dnia 7 grudnia 2021 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 o przepisy dotyczące agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro (Dz. Urz. UE L 20 z 31.01.2022, str. 95), zwanego dalej „rozporządzeniem 2022/127”;
16) kontrola na miejscu – kontrolę na miejscu, o której mowa w pkt 1.A ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia 2022/127;
17) niezgodność – niezgodność w rozumieniu art. 6 akapit drugi lit. a rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1172 z dnia 4 maja 2022 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli we wspólnej polityce rolnej oraz stosowania i obliczania wysokości kar administracyjnych w związku z warunkowością (Dz. Urz. UE L 183 z 08.07.2022, str. 12), zwanego dalej „rozporządzeniem 2022/1172”;
17a) niezgodność z wymogami warunkowości społecznej – niezgodność z wymogami wskazanymi w załączniku IV do rozporządzenia 2021/2115;
18) normy – normy, o których mowa w art. 12 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115;
19) obszar zatwierdzony – obszar spełniający warunki przyznania pomocy;
20) operacja – operację w rozumieniu art. 3 pkt 4 rozporządzenia 2021/2115;
21) ostateczny odbiorca – ostatecznego odbiorcę w rozumieniu art. 2 pkt 18 rozporządzenia 2021/1060;
22) podmiot wdrażający – podmiot, któremu zostały delegowane zadania agencji płatniczej;
23) podmiot wdrażający instrument finansowy – podmiot wdrażający instrument finansowy w rozumieniu art. 2 pkt 22 rozporządzenia 2021/1060;
24) poważna niezgodność – niezgodność, o której mowa w art. 85 ust. 5 rozporządzenia 2021/2116;
25) rolnik – rolnika w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2021/2115, którego gospodarstwo jest położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

26) systemy rolno-leśne – grunty orne i trwałe użytki zielone spełniające warunki przyznania pomocy w ramach interwencji Zakładanie systemów rolno-leśnych;
27) szkółka – grunty, na których są uprawiane na wolnym powietrzu młode rośliny drzewiaste w celu ich przesadzenia, w tym:
    a) winorośle,
    b) drzewa i krzewy owocowe,
    c) rośliny ozdobne,
    d) drzewa i krzewy leśne, z wyłączeniem rosnących w lesie przeznaczonych na potrzeby własne gospodarstwa,
    e) drzewa i krzewy do sadzenia w ogrodach, parkach, na poboczach dróg i na wałach, w tym ich kłącza, rozłogi i młode sadzonki,
    f) podkładki;
28) trawy lub inne zielne rośliny pastewne – wszystkie rośliny zielne pastewne rosnące tradycyjnie na naturalnych pastwiskach lub łąkach lub których nasiona są zazwyczaj zawarte w mieszankach nasion wysiewanych na pastwiskach lub łąkach;
29) trwałe użytki zielone – grunty, które są wykorzystywane do uprawy traw lub innych zielnych roślin pastewnych rozsiewających się naturalnie (samosiewnych) lub uprawianych (wysiewanych) i które nie były objęte zmianowaniem upraw przez co najmniej siedem lat, przy czym zaoranie, uprawa lub wysiew innego gatunku należącego do traw lub innych zielnych roślin pastewnych po uprawie lub zaoraniu, z wyłączeniem uprawy traw w siewie czystym, nie powoduje zmiany klasyfikacji danego obszaru jako trwałego użytku zielonego;
30) uprawy trwałe – grunty, na których jest prowadzona produkcja roślinna, które nie są objęte zmianowaniem upraw przez co najmniej pięć lat i które nie są trwałymi użytkami zielonymi, dające powtarzające się plony, w tym szkółki i zagajniki o krótkiej rotacji;
31) użytek rolny – grunty będące gruntami ornymi, uprawami trwałymi albo trwałymi użytkami zielonymi również wtedy, gdy tworzą one systemy rolno-leśne;
31a) wymogi warunkowości społecznej – wymogi wskazane w załączniku IV do rozporządzenia 2021/2115;

32) wymóg podstawowy – wymóg podstawowy w zakresie zarządzania w rozumieniu art. 12 ust. 4 rozporządzenia 2021/2115;
33) zagajnik o krótkiej rotacji – grunty wykorzystywane do uprawy drzew z rodzaju:
    a) wierzba (*Salix* sp.) o minimalnej obsadzie wynoszącej 10 000 na hektar i maksymalnym cyklu zbioru wynoszącym 8 lat,
    b) topola (*Populus* sp.) o minimalnej obsadzie wynoszącej 6500 na hektar i maksymalnym cyklu zbioru wynoszącym 8 lat,
    c) brzoza (*Betula* sp.) o minimalnej obsadzie wynoszącej 10 000 na hektar i maksymalnym cyklu zbioru wynoszącym 10 lat

    – których korzenie lub podstawy łodyg pozostają w glebie po zbiorach, z których w następnym sezonie wyrastają nowe pędy;
34) zwierzę zatwierdzone – zwierzę spełniające warunki przyznania pomocy.

Art. 3. Wspieranie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, o którym mowa w tytule III w rozdziale II rozporządzenia 2021/1060, w ramach Planu, zwanego dalej „rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność", odbywa się na zasadach określonych w przepisach o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, a w zakresie nieuregulowanym w tych przepisach – na zasadach określonych w niniejszej ustawie.

Art. 4. Podstawę systemu realizacji Planu stanowią jego postanowienia, przepisy prawa powszechnie obowiązującego, wytyczne instytucji zarządzającej, o której mowa w art. 123 rozporządzenia 2021/2115, zwanej dalej „instytucją zarządzającą", oraz regulaminy naborów wniosków o przyznanie pomocy.

Art. 5. Z zastrzeżeniem zasad i warunków określonych w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, do postępowań w sprawach indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572), zwanej dalej „Kodeksem postępowania administracyjnego", chyba że niniejsza ustawa stanowi inaczej.

Rozdział 2

System instytucjonalny

Art. 6. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi jest instytucją zarządzającą.

2. Oprócz zadań określonych w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, instytucja zarządzająca:

1) wykonuje nieprzypisane innym organom lub jednostkom organizacyjnym zadania państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w tym w zakresie dotyczącym monitorowania i ewaluacji Planu, określone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1;
2) może powoływać, w drodze zarządzenia, organy opiniodawczo-doradcze w sprawach należących do zadań i kompetencji instytucji zarządzającej, w skład których mogą wchodzić przedstawiciele agencji płatniczej, instytucji pośredniczących, podmiotów wdrażających oraz inne osoby, których udział w pracach takich organów jest uzasadniony zakresem zadań tych organów;
3) wydaje agencji płatniczej, podmiotom wdrażającym, podmiotowi wdrażającemu instrumenty finansowe, instytucjom pośredniczącym, lokalnym grupom działania, zwanym dalej „LGD", o których mowa w przepisach o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, dyrektorowi Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie, powiatowym lekarzom weterynarii oraz beneficjentom wytyczne w zakresie realizacji Planu; te wytyczne nie mogą dotyczyć rozstrzygnięcia co do istoty sprawy indywidualnej;
4) może:
   a) przeprowadzać kontrole agencji płatniczej, podmiotów wdrażających, instytucji pośredniczących i LGD w zakresie zadań realizowanych przez te podmioty związanych z realizacją Planu pod względem zgodności z postanowieniami Planu, przepisami prawa powszechnie obowiązującego, wytycznymi instytucji zarządzającej oraz regulaminami naborów wniosków o przyznanie pomocy; do tych kontroli stosuje się odpowiednio przepisy o kontroli w administracji rządowej określające zasady i tryb przeprowadzania kontroli,
   b) żądać przedstawienia przez podmioty wymienione w lit. a informacji w zakresie zadań realizowanych przez te podmioty związanych z realizacją Planu i udostępniania dokumentów w tym zakresie.

3. Wytyczne instytucji zarządzającej dotyczą:

1) warunków przyznawania, wypłaty lub zwrotu pomocy lub pomocy technicznej;
2) trybu przyznawania lub wypłaty pomocy lub pomocy technicznej;
3) warunków i trybu wypłaty pomocy w formie zaliczki, o której mowa w art. 44 ust. 3 rozporządzenia 2021/2116, oraz rozliczania tej zaliczki;
4) zobowiązań związanych z przyznaną pomocą lub pomocą techniczną;

5) kwalifikowalności kosztów;
6) kontroli na miejscu;
7) zakresu danych niezbędnych do właściwego monitorowania realizacji i ewaluacji Planu, w tym zawartości rocznego sprawozdania z realizacji celów oraz informacji przekazywanych Komisji Europejskiej, o których mowa w art. 8 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2022/1475 z dnia 6 września 2022 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 w odniesieniu do ewaluacji planów strategicznych WPR oraz dostarczania informacji na potrzeby monitorowania i ewaluacji (Dz. Urz. UE L 232 z 07.09.2022, str. 8), a także sposobu przekazywania tych danych i informacji;
8) wysokości limitów środków dostępnych w ramach danej interwencji lub wysokości limitów środków dostępnych w poszczególnych województwach, latach lub rodzajach operacji w ramach danej interwencji;
9) innych kwestii związanych z realizacją Planu lub zakończeniem jego realizacji.

4. Projekt wytycznych instytucji zarządzającej i ich zmian jest przekazywany do zaopiniowania:

1) agencji płatniczej;
2) ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych;
3) innym podmiotom – jeżeli opiniowanie projektu wytycznych instytucji zarządzającej jest uzasadnione zakresem zadań tych podmiotów, w tym:
   a) podmiotom wdrażającym,
   b) instytucjom pośredniczącym,
   c) ogólnopolskim organizacjom jednostek samorządu terytorialnego tworzącym stronę samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, o której mowa w ustawie z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. z 2024 r. poz. 949),
   d) organizacjom pozarządowym, ich związkom i porozumieniom, których przedstawiciele wchodzą w skład Rady Działalności Pożytku Publicznego, o której mowa w art. 35 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491), które są

reprezentowane w składzie komitetu monitorującego, o którym mowa w art. 124 rozporządzenia 2021/2115,

e) ogólnopolskim lub regionalnym organizacjom pozarządowym, ich związkom i porozumieniom reprezentującym sektory i branże, których dotyczy realizacja Planu i których przedstawiciele wchodzą w skład komitetu monitorującego, o którym mowa w art. 124 rozporządzenia 2021/2115,

f) ogólnopolskim lub regionalnym organizacjom pozarządowym, ich związkom i porozumieniom reprezentującym społeczeństwo obywatelskie, których przedstawiciele wchodzą w skład komitetu monitorującego, o którym mowa w art. 124 rozporządzenia 2021/2115,

g) Głównemu Lekarzowi Weterynarii – w przypadku wytycznych dotyczących zadań realizowanych przez powiatowych lekarzy weterynarii;

h) Głównemu Inspektorowi Pracy – w przypadku wytycznych dotyczących wymogów warunkowości społecznej.

5. Podmioty, o których mowa w ust. 4, przekazują swoje opinie w terminie wyznaczonym przez instytucję zarządzającą. Wyznaczenie terminu na przedstawienie opinii krótszego niż 14 dni od dnia udostępnienia projektu wytycznych instytucji zarządzającej albo ich zmian wymaga szczegółowego uzasadnienia. Nieprzedstawienie opinii w wyznaczonym terminie oznacza rezygnację z prawa jej wyrażenia.

6. Wytyczne instytucji zarządzającej w zakresie określonym w ust. 3 pkt 3 są wydawane w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych.

7. Instytucja zarządzająca:

1) podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej wytyczne instytucji zarządzającej oraz ich zmiany;

2) ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” komunikat o miejscu publikacji wytycznych instytucji zarządzającej oraz ich zmian.

Art. 7. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi uznaje krajowe systemy jakości, o których mowa w art. 47 lit. a rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/126 z dnia 7 grudnia 2021 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 o dodatkowe wymogi w odniesieniu do niektórych rodzajów interwencji określonych przez państwa członkowskie w ich

planach strategicznych WPR na lata 2023–2027 na podstawie tego rozporządzenia, jak również o przepisy dotyczące współczynnika dotyczącego normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC) nr 1 (Dz. Urz. UE L 20 z 31.01.2022, str. 52), zwanego dalej „rozporządzeniem 2022/126”, w drodze decyzji, jeżeli są spełnione kryteria określone w tym przepisie.

2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi zawiesza postępowanie w sprawie o uznanie krajowego systemu jakości, o którym mowa w art. 47 lit. a rozporządzenia 2022/126, z dniem dokonania zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1483) notyfikacji Komisji Europejskiej przepisów technicznych obejmujących wymagania tego systemu, w tym specyfikację produktu końcowego, o którym mowa w art. 47 lit. a rozporządzenia 2022/126. Do podjęcia zawieszonego postępowania przepis art. 97 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego stosuje się odpowiednio.

3. W przypadku zaprzestania spełniania co najmniej jednego z kryteriów określonych w art. 47 lit. a rozporządzenia 2022/126 minister właściwy do spraw rozwoju wsi cofa, w drodze decyzji, uznanie, o którym mowa w ust. 1.

Art. 8. Zadania instytucji zarządzającej w zakresie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność dotyczące powołania komisji, o której mowa w art. 32 ust. 2 rozporządzenia 2021/1060, i zatwierdzania strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, o których mowa w art. 32 rozporządzenia 2021/1060, wybranych przez tę komisję wykonuje samorząd województwa jako instytucja pośrednicząca na podstawie przepisów o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności.

Art. 9. 1. Zadania państwa członkowskiego, o których mowa w art. 130 rozporządzenia 2021/2115, wykonuje Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwana dalej „Agencją”, jako agencja płatnicza. W ramach wykonywania tych zadań Agencja pozyskuje, gromadzi, opracowuje i przekazuje instytucji zarządzającej dane dotyczące realizacji Planu, w tym dane niezbędne do właściwego monitorowania realizacji i ewaluacji Planu.

2. Zadania państwa członkowskiego dotyczące przekazywania Komisji Europejskiej informacji, o których mowa w art. 8 lit. c–e rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2022/1475 z dnia 6 września 2022 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady

(UE) 2021/2115 w odniesieniu do ewaluacji planów strategicznych WPR oraz dostarczania informacji na potrzeby monitorowania i ewaluacji, wykonuje Agencja jako agencja płatnicza.

Art. 10. 1. Agencja pełni funkcję akredytowanej agencji płatniczej.

2. Oprócz zadań określonych w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, agencja płatnicza wykonuje zadania związane z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy oraz pomocy technicznej, w tym przeprowadza kontrole administracyjne oraz kontrole na miejscu. W przypadku gdy o pomoc techniczną ubiega się Agencja, pomoc tę przyznaje instytucja zarządzająca.

3. Zadania agencji płatniczej związane z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy, z wyjątkiem dochodzenia zwrotu kwot pomocy oraz z wyjątkiem dokonywania płatności, o którym mowa w art. 9 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia 2021/2116, mogą wykonywać, jako zadania delegowane zgodnie z pkt 1.D.1 załącznika I do rozporządzenia 2022/127, samorządy województw jako podmioty wdrażające.

4. Zadania delegowane, o których mowa w ust. 3, obejmują w szczególności:

1) prowadzenie postępowań w sprawach o przyznanie lub wypłatę pomocy, w tym:
   a) przeprowadzanie kontroli administracyjnych,
   b) dokonywanie wyboru operacji,
   c) zawieranie umów, na podstawie których jest przyznawana pomoc, informowanie o odmowie jej przyznania oraz rejestrowanie tych umów i informacji;
2) przeprowadzanie kontroli na miejscu;
3) ustalanie kwot pomocy podlegających zwrotowi i wzywanie beneficjenta do zwrotu tych kwot;
4) przechowywanie dokumentów związanych z wykonywaniem przez podmiot wdrażający zadań agencji płatniczej;
5) udostępnianie lub przekazywanie agencji płatniczej, instytucji zarządzającej, Komisji Europejskiej lub innym organom upoważnionym do kontroli dokumentów, o których mowa w pkt 4.

5. Umowa, o której mowa w pkt 1.D.1 ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia 2022/127, jest zawierana na formularzu opracowanym przez agencję płatniczą i zawiera postanowienia zapewniające prawidłowe wykonywanie przez podmioty wdrażające delegowanych im zadań agencji płatniczej, w tym określenie:

1) szczegółowego zakresu zadań delegowanych przez agencję płatniczą podmiotowi wdrażającemu oraz sposobu wykonywania tych zadań;
2) zobowiązań dotyczących:
   a) przeprowadzania przez agencję płatniczą kontroli wykonywania zadań określonych umową pod względem prawidłowości wykonywania tych zadań,
   b) przeprowadzania przez agencję płatniczą audytu systemu zarządzania i kontroli w podmiocie wdrażającym,
   c) umożliwienia przez podmiot wdrażający przeprowadzenia kontroli, o której mowa w lit. a, i audytu, o którym mowa w lit. b,
   d) przechowywania dokumentów związanych z wykonywaniem zadań określonych umową.

6. Agencja płatnicza podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej informacje o umowie, o której mowa w pkt 1.D.1 ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia 2022/127, zawartej z podmiotem wdrażającym, w tym:

1) datę zawarcia umowy,
2) nazwę podmiotu wdrażającego,
3) zakres zadań delegowanych podmiotowi wdrażającemu,
4) okres obowiązywania umowy

– niezwłocznie po zawarciu umowy.

7. Agencja płatnicza w sprawach należących do jej zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy oraz podmiot wdrażający w sprawach należących do delegowanych temu podmiotowi zadań agencji płatniczej mogą powoływać organy opiniodawczo-doradcze, w skład których mogą wchodzić również osoby niebędące pracownikami odpowiednio tej agencji albo tego podmiotu, których udział w pracach takich organów jest uzasadniony zakresem zadań tych organów.

Art. 11. 1. Agencja płatnicza, podmioty wdrażające, instytucje pośredniczące oraz LGD są obowiązane udostępnić podmiotowi wykonującemu ewaluacje, o których mowa w art. 140 rozporządzenia 2021/2115, dane niezbędne do wykonania tych ewaluacji, w tym dane osobowe.

2. Dane, o których mowa w ust. 1, są udostępniane podmiotowi wykonującemu ewaluacje, o których mowa w art. 140 rozporządzenia 2021/2115, na wniosek instytucji zarządzającej.

Art. 12. Beneficjenci i LGD są obowiązani do przekazywania informacji, o których mowa w art. 131 rozporządzenia 2021/2115, w tym danych osobowych, instytucji zarządzającej, agencji płatniczej, instytucjom pośredniczącym, podmiotom wdrażającym oraz podmiotowi wykonującemu ewaluacje, o których mowa w art. 140 rozporządzenia 2021/2115, w celu monitorowania i ewaluacji Planu.

Art. 13. 1. Instytucja zarządzająca, agencja płatnicza, podmioty wdrażające, podmiot wdrażający instrument finansowy, instytucje pośredniczące oraz LGD informują o Planie i rozpowszechniają informacje o Planie, w tym określone w art. 123 ust. 2 lit. c oraz k rozporządzenia 2021/2115.

2. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej harmonogram, o którym mowa w pkt 1.4 załącznika III do rozporządzenia Komisji (UE) 2022/129 z dnia 21 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące rodzajów interwencji w odniesieniu do nasion oleistych, bawełny i produktów ubocznych produkcji wina na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 oraz dotyczące wymogów w zakresie informowania, upowszechniania i widoczności informacji związanych ze wsparciem unijnym i planami strategicznymi WPR (Dz. Urz. UE L 20 z 31.01.2022, str. 197), na kolejny rok, zwany dalej „harmonogramem”, nie później niż do końca danego roku.

3. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy aktualizuje harmonogram nie rzadziej niż na koniec każdego kwartału.

4. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy zamieszcza niezwłocznie na swojej stronie internetowej zaktualizowany harmonogram.

5. Przepisów ust. 2–4 nie stosuje się do naborów wniosków o przyznanie pomocy ogłaszanych przez LGD.

Art. 14. Agencja płatnicza, podmioty wdrażające, podmiot wdrażający instrument finansowy, instytucje pośredniczące, LGD oraz organy administracji rządowej i jednostki organizacyjne podległe organom administracji rządowej lub przez nie nadzorowane, a także organy samorządu terytorialnego, współpracują przy realizacji zadań związanych z realizacją Planu.

Art. 14a. 1. Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza oraz podlegające jej okręgowe stacje chemiczno-rolnicze tworzą i prowadzą bazę danych zawierającą wyniki badań

agrochemicznych w celu, o którym mowa w art. 140 ust. 1 zdanie pierwsze rozporządzenia 2021/2115.

2. Badania agrochemiczne są wykonywane na podstawie planu opracowanego przez instytucję zarządzającą i przekazanego Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej.

3. Plan, o którym mowa w ust. 2:

1) jest przekazywany do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok, w którym mają być wykonane badania agrochemiczne ujęte w tym planie;
2) zawiera:
   a) zakres parametrów, które będą podlegały badaniom agrochemicznym,
   b) metody, zgodnie z którymi zostaną wykonane badania agrochemiczne,
   c) liczbę obiektów pomiarowych, w których zostaną wykonane badania agrochemiczne,
   d) terminy wykonania badań agrochemicznych.

Rozdział 3

Przepisy ogólne dotyczące pomocy

Art. 15. 1. Pomoc jest przyznawana osobie fizycznej, osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, którym został nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, który może być wykorzystywany do ubiegania się o daną pomoc, jeżeli są spełnione warunki przyznania tej pomocy określone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, w przepisach ustawy oraz w:

1) przepisach wydanych na podstawie art. 55 ust. 1, art. 56 ust. 8, art. 70 i art. 71 – w przypadku pomocy przyznawanej w drodze decyzji;
2) regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy lub w ogłoszeniu o zamówieniu publicznym – w przypadku pomocy przyznawanej na podstawie umowy.

2. Pomoc nie przysługuje podmiotowi, który podlega zakazowi dostępu do środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530), na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu.

3. Biuro Informacyjne Krajowego Rejestru Karnego niezwłocznie przekazuje Agencji informacje o zakazie dostępu do środków, o których mowa

w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, orzeczonym wobec osoby fizycznej lub podmiotu zbiorowego, których dane zgromadzono w Krajowym Rejestrze Karnym, oraz o wykonaniu albo darowaniu orzeczonego zakazu, a także o usunięciu z Krajowego Rejestru Karnego danych o orzeczonym zakazie.

4. Agencja, w zakresie niezbędnym do realizacji celu określonego w ust. 2, przetwarza następujące dane uzyskane na podstawie informacji o zakazie, o której mowa w ust. 3:

1) dotyczące osoby fizycznej: imię (imiona), nazwisko, obywatelstwo lub obywatelstwa albo informację o tym, że osoba jest bezpaństwowcem albo jej obywatelstwo jest nieznane, numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (numer PESEL), a w przypadku gdy ta osoba nie ma numeru PESEL – numer i nazwę dokumentu stwierdzającego tożsamość oraz nazwę organu, który wydał dokument;
2) dotyczące podmiotu zbiorowego:
   a) nazwę (firmę),
   b) numer identyfikacyjny w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (numer REGON) – w przypadku gdy ten podmiot ma numer REGON,
   c) numer w Krajowym Rejestrze Sądowym, a w przypadku podmiotu zbiorowego niepodlegającego wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego – nazwę właściwego rejestru oraz numer w tym rejestrze, o ile podmiot zbiorowy podlega wpisowi do tego rejestru;
3) oznaczenie sądu, który wydał orzeczenie, oraz sygnaturę akt;
4) datę wydania i uprawomocnienia się orzeczenia;
5) nazwę orzeczonego zakazu oraz okres, na który orzeczono zakaz;
6) informację o wykonaniu albo darowaniu orzeczonego zakazu;
7) informację o usunięciu z Krajowego Rejestru Karnego danych o orzeczonym zakazie.

Art. 16. Pomoc jest przyznawana na wniosek o jej przyznanie, z wyłączeniem operacji, w ramach których beneficjent zostaje wyłoniony zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320).

Art. 17. Wniosek o przyznanie pomocy, zmianę tego wniosku lub jego wycofanie składa się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Art. 18. Rozpatrzenie wniosku o przyznanie pomocy następuje w terminie nie dłuższym niż niezbędny do należytego wyjaśnienia sprawy, w tym do przeprowadzenia kontroli administracyjnych i kontroli na miejscu podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy przeprowadzanych przez agencję płatniczą lub podmiot wdrażający na podstawie ustawy, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 19. Pomoc jest przyznawana na podstawie umowy, chyba że z przepisów ustawy wynika, że pomoc jest przyznawana w drodze decyzji.

Rozdział 4

Pomoc przyznawana w drodze decyzji

Art. 20. W drodze decyzji jest przyznawana pomoc w ramach:

1) płatności bezpośrednich:
   a) podstawowego wsparcia dochodów do celów zrównoważoności, o którym mowa w art. 16 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2021/2115, zwanego dalej „podstawowym wsparciem dochodów”,
   b) uzupełniającego redystrybucyjnego wsparcia dochodów do celów zrównoważoności, o którym mowa w art. 16 ust. 2 lit. b rozporządzenia 2021/2115, zwanego dalej „płatnością redystrybucyjną”,
   c) uzupełniającego wsparcia dochodów dla młodych rolników, o którym mowa w art. 16 ust. 2 lit. c rozporządzenia 2021/2115, zwanego dalej „płatnością dla młodych rolników”,
   d) płatności w ramach wsparcia dochodów związanego z produkcją, o którym mowa w art. 16 ust. 3 lit. a rozporządzenia 2021/2115, zwanych dalej „płatnościami związanymi z produkcją”,
   e) płatności w ramach schematów na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, o których mowa w art. 16 ust. 2 lit. d rozporządzenia 2021/2115, zwanych dalej „płatnościami w ramach ekoschematów”,
   f) płatności, o której mowa w art. 28 rozporządzenia 2021/2115, zwanej dalej „płatnością dla małych gospodarstw”;

2) przejściowego wsparcia krajowego, o którym mowa w art. 147 rozporządzenia 2021/2115, zwanego dalej „przejściowym wsparciem krajowym”;
3) płatności w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 69 lit. a rozporządzenia 2021/2115;
4) płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, o których mowa w art. 69 lit. b rozporządzenia 2021/2115, zwanych dalej „płatnościami ONW”;
5) wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115;
6) narzędzi zarządzania ryzykiem w formie wkładów finansowych na rzecz składek w ramach systemów ubezpieczeń, o których mowa w art. 76 ust. 3 lit. a rozporządzenia 2021/2115, zwanych dalej „dopłatami do składek ubezpieczenia”.

Art. 21. 1. Przy przyznawaniu pomocy uznaje się, że rolnik prowadzi działalność rolniczą, jeżeli prowadzi działalność polegającą na:
1) wytwarzaniu produktów rolnych przez hodowlę lub chów zwierząt do celów gospodarskich lub uprawę lub hodowlę roślin, gdzie produkty rolne oznaczają produkty wymienione w załączniku I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), z wyjątkiem produktów rybołówstwa, a także uprawie bawełny i zagajników o krótkiej rotacji lub
2) utrzymywaniu użytków rolnych w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy bez konieczności podejmowania działań przygotowawczych wykraczających poza użycie zwykłych metod rolniczych i zwykłego sprzętu rolniczego.

2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, kryteria uznawania użytków rolnych za pozostające w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy, mając na względzie ramy tych kryteriów określone w art. 4 ust. 2 lit. b rozporządzenia 2021/2115 oraz w podsekcji 4.1. lit. a załącznika I do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/2289 z dnia 21 grudnia 2021 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 w sprawie prezentacji treści planów strategicznych WPR oraz w sprawie elektronicznego systemu bezpiecznej wymiany informacji (Dz. Urz.

UE L 458 z 22.12.2021, str. 463), a także zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem pomocy.

Art. 22. Jeżeli warunkiem przyznania pomocy jest posiadanie gruntu, pomoc jest przyznawana do gruntu, który w dniu 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy, jest w posiadaniu podmiotu ubiegającego się o jej przyznanie na podstawie tytułu prawnego.

Art. 23. 1. Jeżeli warunkiem przyznania pomocy jest posiadanie gruntu lub zwierzęcia, a ten grunt lub to zwierzę stanowi przedmiot posiadania samoistnego i posiadania zależnego, pomoc przysługuje posiadaczowi zależnemu.

2. W przypadku gdy grunt lub zwierzę jest przedmiotem współposiadania przez okres, w jakim posiadanie tego gruntu lub tego zwierzęcia jest warunkiem przyznania danej pomocy, pomoc ta przysługuje temu współposiadaczowi, co do którego pozostali współposiadacze wyrazili zgodę na piśmie. Ta zgoda nie jest wymagana, jeżeli miałaby pochodzić od współposiadacza będącego małżonkiem wnioskodawcy.

3. Jeżeli warunkiem przyznania pomocy jest własność gruntu i pomoc jest przyznawana do powierzchni gruntu, a ten grunt stanowi przedmiot współwłasności, pomoc przysługuje temu współwłaścicielowi gruntu, co do którego pozostali współwłaściciele wyrazili zgodę na piśmie.

4. Zgodę, o której mowa w ust. 2 i 3, dołącza się do wniosku o przyznanie pomocy.

Art. 24. Jeżeli z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, albo z przepisów ustawy wynika, że pomoc jest przyznawana rolnikom aktywnym zawodowo, pomocy tej nie przyznaje się rolnikowi, który zarządza portami lotniczymi, administruje wodociągami lub stałymi terenami sportowymi lub rekreacyjnymi lub świadczy usługi przewozu kolejowego lub usługi w zakresie obrotu nieruchomościami, chyba że:

1) działalność rolnicza jest jego działalnością przeważającą, co wynika z danych zawartych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub Krajowym Rejestrze Sądowym lub z dokumentów z Krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej lub
2) udokumentuje, że:
   a) jego przychód z działalności rolniczej stanowi co najmniej 1/3 całego jego przychodu lub

b) kwota płatności bezpośrednich, jakie mu przysługiwały za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy, wynosi co najmniej 5 % całości przychodów z działalności pozarolniczej, lub

3) wysokość otrzymanych przez niego płatności bezpośrednich za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy nie przekracza równowartości w złotych kwoty 5000 euro, a w przypadku gdy nie otrzymał płatności bezpośrednich za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy – suma:

a) iloczynu liczby kwalifikujących się hektarów, o których mowa w art. 4 ust. 4 rozporządzenia 2021/2115, zwanych dalej „kwalifikującymi się hektarami", które posiada, i średniej krajowej wysokości płatności bezpośrednich za hektar za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy oraz

b) iloczynu wyrażonej w dużych jednostkach przeliczeniowych (DJP) liczby zwierząt zatwierdzonych do płatności bezpośrednich w roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy, które posiada, i średniej krajowej wysokości płatności bezpośrednich do zwierząt w złotych na DJP za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy

– nie przekracza równowartości w złotych kwoty 5000 euro.

Art. 25. 1. Płatności bezpośrednie są przyznawane rolnikowi, jeżeli prowadzi działalność rolniczą, a łączna powierzchnia gruntów objętych obszarem zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów będących w posiadaniu tego rolnika jest nie mniejsza niż 1 ha.

2. Pomimo niespełnienia warunku, o którym mowa w ust. 1, płatności bezpośrednie są przyznawane, jeżeli:

1) rolnik spełnia warunki do przyznania płatności związanych z produkcją do zwierząt, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 2, lub płatności dobrostanowej i złożył wniosek o ich przyznanie oraz

2) łączna kwota płatności bezpośrednich, jakie miałyby zostać przyznane w danym roku temu rolnikowi, przed zastosowaniem kar, w tym kar administracyjnych, wynosi co najmniej równowartość w złotych kwoty 200 euro.

Art. 26. 1. Płatności bezpośrednie są przyznawane do powierzchni działki rolnej lub jednostki gruntu nierolniczego:

1) położonych na gruncie stanowiącym kwalifikujący się hektar,
2) o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha,
3) nie większej niż maksymalny kwalifikujący się obszar, o którym mowa w art. 2 ust. 7 lit. a rozporządzenia 2022/1172

– chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej.

2. W przypadku wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 3 ust. 4 rozporządzenia 2022/126, Prezes Agencji niezwłocznie informuje o tym fakcie ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, wskazując odmiany konopi włóknistych, dla których okoliczności te wystąpiły.

3. W przypadku otrzymania informacji określonej w ust. 2 minister właściwy do spraw rozwoju wsi ogłasza, w drodze obwieszczenia, w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, listę odmian konopi włóknistych, w odniesieniu do których wystąpiły okoliczności, o których mowa w art. 3 ust. 4 rozporządzenia 2022/126, do uprawy których nie przyznaje się płatności bezpośrednich i uzupełniającej płatności podstawowej, o której mowa w art. 37 ust. 1 pkt 1.

4. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki uznawania gruntów za kwalifikujące się hektary, mając na względzie czynniki przyrodnicze oraz zabezpieczenie przed przyznawaniem płatności bezpośrednich do gruntów, które nie stanowią kwalifikujących się hektarów.

Art. 27. 1. Płatność redystrybucyjna jest przyznawana rolnikowi, jeżeli łączna powierzchnia gruntów będących w posiadaniu tego rolnika w dniu 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, wynosi co najmniej 1 ha i nie przekracza 300 ha.

2. Płatność redystrybucyjna przysługuje do powierzchni gruntów:
1) posiadanych przez rolnika położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów;
2) nie większej niż 30 ha.

3. W przypadku gdy o przyznanie płatności redystrybucyjnej ubiega się spółdzielnia produkcji rolnej albo spółdzielnia rolników, przy przyznawaniu tej płatności danej spółdzielni maksymalne limity określone w ust. 1 lub w ust. 2 pkt 2 ustala się, na jej wniosek, jako iloczyn danego limitu oraz liczby członków danej spółdzielni, jeżeli spółdzielnia ta poddała się lustracyjnemu badaniu, o którym mowa w art. 91 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze

(Dz. U. z 2024 r. poz. 593), w ciągu ostatnich trzech lat poprzedzających rok złożenia wniosku o przyznanie tej płatności.

Art. 28. 1. Płatność dla młodych rolników jest przyznawana rolnikowi, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) w pierwszym roku ubiegania się o płatność dla młodych rolników ma nie więcej niż 40 lat;
2) kieruje gospodarstwem, co oznacza, że prowadzi działalność rolniczą w gospodarstwie osobiście, na własny rachunek i we własnym imieniu, ponosi koszty i czerpie korzyści w związku z prowadzeniem tej działalności;
3) ma co najmniej:
   a) wykształcenie zasadnicze branżowe, średnie branżowe, średnie lub zasadnicze zawodowe w rozumieniu przepisów prawa oświatowego lub
   b) 3-letni staż pracy w rolnictwie, przy czym za staż pracy w rolnictwie uznaje się okres liczony do dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy, w którym wnioskodawca:
      – podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie jako rolnik lub domownik lub ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności rolniczej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) lub
      – był zatrudniony w gospodarstwie na podstawie umowy o pracę na stanowisku związanym z prowadzeniem produkcji rolnej.

2. Płatność dla młodych rolników jest przyznawana do powierzchni gruntów będących w posiadaniu rolnika położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, jeżeli ten rolnik po raz pierwszy rozpoczyna działalność rolniczą w gospodarstwie, jako kierujący tym gospodarstwem, a gdy rozpoczął już taką działalność rolniczą w gospodarstwie – gdy od rozpoczęcia tej działalności do dnia złożenia pierwszego wniosku o płatność dla młodych rolników upłynęło nie więcej niż 5 lat.

3. Płatność dla młodych rolników jest przyznawana danemu rolnikowi nie więcej niż za 5 kolejnych lat, z tym że ostatnia płatność dla młodych rolników może zostać przyznana za 2027 r.

Art. 29. 1. Płatności związane z produkcją są przyznawane rolnikowi do:

1) powierzchni użytków rolnych będących w posiadaniu tego rolnika, na których uprawia w plonie głównym rośliny strączkowe na nasiona, rośliny pastewne, ziemniaki skrobiowe, buraki cukrowe, pomidory, chmiel, truskawki, len lub konopie włókniste;
2) zwierząt gatunków: bydło domowe (*Bos taurus*), owca domowa (*Ovis aries*) lub koza domowa (*Capra hircus*).

2. Płatności związane z produkcją do powierzchni uprawy chmielu są przyznawane rolnikowi do powierzchni użytków rolnych, na których uprawia chmiel, położonych w rejonie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 2 pkt 3.

3. Płatności związane z produkcją do zwierząt gatunku bydło domowe (*Bos taurus*) są przyznawane rolnikowi w formie:

1) płatności do bydła, jeżeli:
   a) posiada samice lub samce tego gatunku, których wiek w dniu 15 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, nie przekracza 24 miesięcy,
   b) liczba zwierząt, o których mowa w lit. a, objętych wnioskiem o przyznanie tej płatności złożonym przez tego rolnika wynosi co najmniej:
      – 1 sztukę – w przypadku województw: lubelskiego, łódzkiego, małopolskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, śląskiego i świętokrzyskiego,
      – 3 sztuki – w przypadku województw: dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, opolskiego, podlaskiego, pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego,
2) płatności do krów, jeżeli:
   a) posiada samice tego gatunku, których wiek w dniu 15 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, przekracza 24 miesiące,
   b) liczba zwierząt, o których mowa w lit. a, objętych wnioskiem o przyznanie tej płatności złożonym przez tego rolnika wynosi co najmniej:
      – 1 sztukę – w przypadku województw: lubelskiego, łódzkiego, małopolskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, śląskiego i świętokrzyskiego,

– 3 sztuki – w przypadku województw: dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, opolskiego, podlaskiego, pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego

– co potwierdzają informacje zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1815).

4. Płatności do bydła są przyznawane maksymalnie do 20 sztuk zwierząt, o których mowa w ust. 3 pkt 1 lit. a.

5. Płatności do krów są przyznawane maksymalnie do 20 sztuk zwierząt, o których mowa w ust. 3 pkt 2 lit. a.

6. Płatności związane z produkcją do zwierząt gatunków owca domowa i koza domowa są przyznawane rolnikowi, jeżeli:

1) posiada samice danego gatunku, których wiek w dniu 15 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, wynosi co najmniej 12 miesięcy;
2) liczba zwierząt, o których mowa w pkt 1, objętych wnioskiem o przyznanie danej płatności złożonym przez tego rolnika wynosi co najmniej:
   a) 10 sztuk – w przypadku owiec,
   b) 5 sztuk – w przypadku kóz.

7. W przypadku gdy dane zwierzę z gatunku bydło domowe lub koza domowa zostało objęte więcej niż jednym wnioskiem o przyznanie płatności związanej z produkcją do zwierząt, tę płatność przyznaje się temu rolnikowi, który złożył jako pierwszy wniosek o przyznanie płatności do tego zwierzęcia, i jeżeli są spełnione pozostałe warunki przyznania tej płatności.

8. W przypadku zwierząt gatunków owca domowa i koza domowa za objęte wnioskiem o przyznanie płatności związanej z produkcją do zwierząt w ramach systemu, o którym mowa w art. 65 ust. 4 lit. f rozporządzenia 2021/2116, uznaje się wszystkie samice tych gatunków:

1) spełniające warunek, o którym mowa w ust. 6 pkt 1,
2) będące w posiadaniu rolnika przez okres, w jakim posiadanie tych zwierząt jest warunkiem przyznania danej płatności

– co potwierdzają informacje zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

9. Do obliczania wieku zwierząt stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2024 r. poz. 1061 i 1237) dotyczące obliczania terminów, z tym że termin upływa z początkiem ostatniego dnia.

Art. 30. Płatności w ramach ekoschematów są przyznawane rolnikowi w formie płatności:

1) do obszarów z roślinami miododajnymi;
2) do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi;
3) do integrowanej produkcji roślin;
4) do biologicznej uprawy;
5) do retencjonowania wody na trwałych użytkach zielonych;
5a) do gruntów wyłączonych z produkcji;
5b) do materiału siewnego kategorii elitarny lub materiału siewnego kategorii kwalifikowany;
6) dobrostanowej.

Art. 31. Płatności do obszarów z roślinami miododajnymi są przyznawane do powierzchni gruntów położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, posiadanych przez rolnika, na których uprawia rośliny miododajne określone w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 2 pkt 5.

Art. 32. 1. Płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi są przyznawane, jeżeli rolnik:

1) realizuje praktyki służące zwiększeniu sekwestracji węgla w glebie i poprawie zarządzania składnikami odżywczymi, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 2 pkt 6, na działkach rolnych położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, spełniających warunki określone w art. 26, posiadanych przez tego rolnika na podstawie tytułu prawnego w dniu 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tych płatności, oraz
2) uzyska minimalną liczbę punktów, określoną w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 2 pkt 6, za realizację praktyk, o których mowa w pkt 1, na powierzchni działek rolnych, o których mowa w pkt 1.

2. Płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi są przyznawane do liczby punktów uzyskanych przez rolnika za realizację praktyk,

o których mowa w ust. 1 pkt 1, na powierzchni działek rolnych, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

Art. 33. Płatności do integrowanej produkcji roślin są przyznawane do powierzchni:

1) gruntów określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 1, położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, posiadanych przez rolnika, na których prowadzi integrowaną produkcję roślin, co jest potwierdzone informacjami zawartymi w wykazie, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 2a ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2024 r. poz. 630), oraz
2) (uchylony)

Art. 34. 1. Płatności do biologicznej uprawy są przyznawane do powierzchni gruntów położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, posiadanych przez rolnika, na których ten rolnik przeprowadził, w celu eliminacji danego agrofaga, zabieg ochrony upraw wyłącznie przy użyciu środka ochrony roślin zawierającego mikroorganizmy jako substancje czynne dopuszczonego do obrotu na podstawie wydanego przez ministra właściwego do spraw rolnictwa zezwolenia, o którym mowa w art. 28 ust. 1, art. 30 ust. 1, art. 41, art. 51 lub art. 53 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylającego dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 1, z późn. zm.[5)]), lub pozwolenia na handel równoległy, o którym mowa w art. 52 tego rozporządzenia, zgodnie z zawartymi w etykiecie wymaganiami, o których mowa w art. 31 ust. 1–3, ust. 4 lit. a–d lub lit. f–h tego rozporządzenia.

1a. Płatności do biologicznej uprawy są przyznawane również do powierzchni gruntów określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 1, położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, posiadanych przez rolnika, na których ten rolnik zastosował nawozowy produkt mikrobiologiczny

5) Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 81 z 21.03.2012, str. 43, Dz. Urz. UE L 158 z 10.06.2013, str. 72, Dz. Urz. UE L 189 z 27.06.2014, str. 1, Dz. Urz. UE L 95 z 07.04.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 205 z 08.08.2017, str. 59, Dz. Urz. UE L 101 z 20.04.2018, str. 33, Dz. Urz. UE L 111 z 02.05.2018, str. 10, Dz. Urz. UE L 82 z 25.03.2019, str. 40, Dz. Urz. UE L 170 z 25.06.2019, str. 1, Dz. Urz. UE L 231 z 06.09.2019, str. 1, Dz. Urz. UE L 74 z 04.03.2021, str. 7 oraz Dz. Urz. UE L 227 z 01.09.2022, str. 2.

w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 10a ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2024 r. poz. 105) wpisany do wykazu, o którym mowa w art. 25a ust. 1 tej ustawy.

2. W przypadku gdy eliminacja danego agrofaga za pomocą środka, o którym mowa w ust. 1, okazała się nieskuteczna, dopuszcza się przeprowadzenie zabiegu chemicznym środkiem ochrony roślin.

Art. 35. 1. Płatności do retencjonowania wody na trwałych użytkach zielonych są przyznawane do powierzchni trwałych użytków zielonych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 1:

1) położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, posiadanych przez rolnika oraz
2) które w danym roku zostały zalane lub podtopione, co potwierdza wykaz działek wraz z danymi przestrzennymi tych działek oraz zalanego lub podtopionego obszaru na tych działkach sporządzany corocznie przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy.

2. Wykaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy udostępnia Agencji nie później niż do dnia 2 października danego roku.

Art. 35a. 1. Płatności do gruntów wyłączonych z produkcji są przyznawane do powierzchni gruntów ornych będących w posiadaniu rolnika, na których nie jest prowadzona produkcja rolna, położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów.

2. Płatności do gruntów wyłączonych z produkcji są przyznawane do nie więcej niż 4 % powierzchni gruntów ornych posiadanych przez rolnika na podstawie tytułu prawnego w dniu 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tych płatności.

Art. 35b. Płatności do materiału siewnego kategorii elitarny lub materiału siewnego kategorii kwalifikowany są przyznawane do powierzchni gruntów ornych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 1, położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, posiadanych przez rolnika, na których ten rolnik zastosował materiał siewny kategorii elitarny lub materiał siewny kategorii kwalifikowany zbóż, roślin strączkowych oraz ziemniaków.

Art. 36. 1. Płatności dobrostanowe są przyznawane, jeżeli rolnik realizuje praktyki podwyższające poziom dobrostanu zwierząt gatunków: świnia (*Sus scrofa*), bydło domowe (*Bos taurus*), owca domowa (*Ovis aries*), koza domowa (*Capra hircus*), koń domowy (*Equus caballus*), kura (*Gallus gallus*) lub indyk (*Meleagris gallopavo*), których jest posiadaczem, co potwierdzają informacje zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

2. Płatności dobrostanowe są przyznawane do:

1) liczby punktów określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 2 pkt 7, uzyskanych przez rolnika za realizację praktyk, o których mowa w ust. 1, w odniesieniu do zwierząt gatunków świnia (*Sus scrofa*) oraz bydło domowe (*Bos taurus*), które spełniają warunki przyznania tych płatności określone w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 1;
2) zwierząt gatunków: owca domowa (*Ovis aries*), koza domowa (*Capra hircus*), koń domowy (*Equus caballus*), kura (*Gallus gallus*) lub indyk (*Meleagris gallopavo*):
   a) w odniesieniu do których są realizowane praktyki, o których mowa w ust. 1,
   b) które spełniają warunki przyznania tych płatności określone w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 1.

3. Za objęte wnioskiem o przyznanie płatności dobrostanowych uznaje się, zgodnie z art. 65 ust. 4 lit. f rozporządzenia 2021/2116, zwierzęta spełniające warunki przyznania tych płatności, co potwierdzają informacje zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

Art. 36a. 1. Płatność dla małych gospodarstw jest przyznawana rolnikowi, jeżeli łączna powierzchnia:

1) gruntów objętych obszarem zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów będących w posiadaniu tego rolnika wynosi co najmniej 1 ha oraz
2) użytków rolnych będących w posiadaniu tego rolnika w dniu 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, wynosi nie więcej niż 5 ha.

2. W przypadku stwierdzenia, że rolnik, który złożył wniosek o przyznanie płatności dla małych gospodarstw, nie spełnia warunków przyznania płatności dla małych gospodarstw określonych w ust. 1, kierownik biura powiatowego Agencji

odmawia przyznania płatności dla małych gospodarstw oraz rozstrzyga sprawy o przyznanie płatności bezpośrednich, o których mowa w art. 20 pkt 1 lit. a–e, temu rolnikowi.

Art. 37. 1. Przejściowe wsparcie krajowe jest przyznawane w formie:

1) uzupełniającej płatności podstawowej;
2) płatności niezwiązanej do tytoniu.

2. Przejściowe wsparcie krajowe jest przyznawane rolnikowi, jeżeli spełnia warunki określone w art. 25 ust. 1. Do przyznawania uzupełniającej płatności podstawowej przepis art. 25 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 38. 1. Uzupełniająca płatność podstawowa jest przyznawana rolnikowi do powierzchni:

1) upraw roślin rodzajów określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 2 pkt 4, uprawianych w plonie głównym,
2) gruntów ornych, na których nie jest prowadzona uprawa roślin

– do których zostało przyznane podstawowe wsparcie dochodów.

2. Do przyznawania uzupełniającej płatności podstawowej przepisy art. 26 ust. 1 pkt 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 39. 1. Płatność niezwiązana do tytoniu jest przyznawana rolnikowi, jeżeli:

1) spełnia warunki do przyznania podstawowego wsparcia dochodów i złożył wniosek o jego przyznanie;
2) w dniu 31 grudnia 2018 r. był wpisany do rejestru producentów surowca tytoniowego, o którym mowa w art. 40ha ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1502);
3) w 2017 r. lub 2018 r. był stroną umowy zbycia surowca tytoniowego.

2. Płatność niezwiązana do tytoniu może zostać przyznana rolnikowi, który w dniu 31 grudnia 2018 r. nie był wpisany do rejestru producentów surowca tytoniowego, o którym mowa w art. 40ha ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych, jeżeli:

1) małżonek rolnika wnioskującego o tę płatność był w tym dniu wpisany do tego rejestru, nawet jeżeli osoby te nie pozostawały w tym dniu w związku małżeńskim, albo
2) rolnik lub jego małżonek odziedziczyli gospodarstwo osoby, która w tym dniu była wpisana do tego rejestru, albo

3) rolnik lub jego małżonek nabyli w całości gospodarstwo osoby, która w tym dniu była wpisana do tego rejestru, a zbywca gospodarstwa wyraził pisemną zgodę na przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu nabywcy gospodarstwa.

3. Zbywcy gospodarstwa od dnia wyrażenia zgody, o której mowa w ust. 2 pkt 3, nie przysługuje prawo do uzyskania płatności niezwiązanej do tytoniu.

4. Jeżeli w wyniku dziedziczenia, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, albo nabycia gospodarstwa, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, do otrzymania płatności niezwiązanej do tytoniu jest uprawniony więcej niż jeden rolnik, płatność niezwiązaną do tytoniu przyznaje się temu z rolników, na którego pozostali wyrazili pisemną zgodę.

Art. 40. 1. Płatność niezwiązana do tytoniu jest przyznawana do indywidualnej ilości referencyjnej, stanowiącej masę surowca tytoniowego dostarczonego nabywcy w ramach umowy zbycia surowca tytoniowego, która została zawarta w terminie do dnia 15 marca 2018 r. na rok zbiorów 2018 i zarejestrowana w Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa, jednak nie mniej niż 70 % masy surowca tytoniowego objętego tą umową zbycia surowca tytoniowego, a w przypadku gdy rolnik nie zawarł umowy zbycia surowca tytoniowego na rok zbiorów 2018 – stanowiącej 70 % masy surowca tytoniowego objętego umową zbycia surowca tytoniowego, która została zawarta w terminie do dnia 15 marca 2017 r. na rok zbiorów 2017 i zarejestrowana w Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa.

2. W przypadku gdy w umowie zbycia surowca tytoniowego, o której mowa w ust. 1, wprowadzono zmiany, które skutkują zmniejszeniem indywidualnej ilości referencyjnej, indywidualną ilość referencyjną stanowi masa surowca tytoniowego określona w umowie zbycia surowca tytoniowego przed wprowadzeniem zmian, o ile rolnik dołączy do wniosku o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu tę umowę lub kopię tej umowy potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji.

3. W przypadku gdy w 2018 r. do rejestru producentów surowca tytoniowego, o którym mowa w art. 40ha ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych, poza rolnikiem wnioskującym o płatność niezwiązaną do tytoniu był wpisany małżonek tego rolnika, spadkodawca lub zbywca gospodarstwa, płatność niezwiązana do tytoniu przysługuje do sumy indywidualnej ilości referencyjnej.

4. Indywidualna ilość referencyjna jest określana przez kierownika biura powiatowego Agencji w decyzji w sprawie o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu.

Art. 41. Płatności w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 69 lit. a rozporządzenia 2021/2115, są przyznawane w formie:

1) płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych;
2) płatności ekologicznych;
3) premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych.

Art. 42. 1. Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne są przyznawane za realizację zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych, o których mowa w art. 70 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115, w ramach interwencji:

1) Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000;
2) Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000;
3) Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000;
4) Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych;
5) Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie;
6) Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie;
7) Bioróżnorodność na gruntach ornych;
8) Ochrona torfowisk i obszarów podmokłych na gruntach użytkowanych rolniczo;
9) Kontynuacja zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych realizowanych w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 w zakresie Pakietu 1. Rolnictwo zrównoważone;
10) Kontynuacja zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych realizowanych w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 w zakresie Pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000;
11) Kontynuacja zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych realizowanych w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 w zakresie Pakietu 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000.

2. Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne są przyznawane, jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie tych płatności posiada nie mniej niż 1 ha:

1) obszaru przyrodniczego stanowiącego grunt niebędący użytkiem rolnym, na którym występuje co najmniej jedno siedlisko przyrodnicze lub siedlisko lęgowe ptaków z typów określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 1,

lub użytków rolnych – w przypadku interwencji, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2, 10 i 11;

2) użytków rolnych – w przypadku interwencji, o których mowa w ust. 1 pkt 3–9.

3. W przypadku interwencji, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2, 10 i 11, płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne do trwałych użytków zielonych są przyznawane rolnikowi.

4. W przypadku interwencji, o których mowa w ust. 1 pkt 3–9, płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne są przyznawane rolnikowi.

5. W przypadku interwencji, o których mowa w ust. 1 pkt 1–5 i 7–11, płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne przyznaje się do gruntów będących w posiadaniu podmiotu ubiegającego się o przyznanie tych płatności, na których jest realizowane zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne. W przypadku tych interwencji do przyznawania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych przepisy art. 26 ust. 1 pkt 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

6. W przypadku interwencji, o której mowa w ust. 1 pkt 6, płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne przyznaje się do zwierząt hodowlanych objętych programem ochrony zasobów genetycznych należących do gatunków: świnia (*Sus scrofa*), bydło domowe (*Bos taurus*), owca domowa (*Ovis aries*), koza domowa (*Capra hircus*) lub koń domowy (*Equus caballus*), będących w posiadaniu rolnika, w odniesieniu do których jest realizowane zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne.

7. W decyzji w sprawie o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych ustala się również obszar gruntów objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym, o którym mowa w art. 70 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115, w ramach interwencji, o których mowa w ust. 1 pkt 1–5 i 7–11, oraz liczbę zwierząt objętych tym zobowiązaniem w ramach interwencji, o której mowa w ust. 1 pkt 6.

Art. 43. 1. Płatności ekologiczne są przyznawane rolnikowi:

1) za realizację innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 70 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115, na użytkach rolnych, na których prowadzi produkcję ekologiczną w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1235), zwanych dalej „zobowiązaniami ekologicznymi”;

2) jeżeli posiada nie mniej niż 1 ha użytków rolnych.

2. Płatności ekologiczne przyznaje się do użytków rolnych będących w posiadaniu rolnika, na których prowadzi produkcję ekologiczną w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej i realizuje zobowiązanie ekologiczne. Do przyznawania płatności ekologicznych przepisy art. 26 ust. 1 pkt 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

3. W decyzji w sprawie o przyznanie płatności ekologicznych ustala się również obszar gruntów objętych zobowiązaniem ekologicznym.

Art. 44. 1. Premie z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych są przyznawane za realizację innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 70 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115, na gruntach:

1) które w ramach interwencji, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1–3, zostały zalesione, zadrzewione lub na których założono system rolno-leśny, lub
2) zalesionych wskutek sukcesji naturalnej, lub
3) które zostały zadrzewione w ramach poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 lit. a ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2023 r. poz. 2298).

2. Zobowiązanie określone w ust. 1 polega na pielęgnacji i utrzymaniu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych wykonanych w ramach interwencji, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1–3, lub zalesień występujących na gruncie wskutek sukcesji naturalnej, lub zadrzewień wykonanych w ramach poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 lit. a ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

2a. Premie z tytułu zalesień są również przyznawane za realizację innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 70 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115, będących kontynuacją zobowiązania podjętego w ramach planu rozwoju obszarów wiejskich, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. z 2023 r. poz. 922), Programu Rozwoju

Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 lub Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, na gruntach objętych zobowiązaniem w ramach:

1) działania, o którym mowa w art. 1 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej;
2) działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. z 2023 r. poz. 1105);
3) poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 lit. a ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

3. Do przyznawania premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych przepisy art. 26 ust. 1 pkt 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 45. 1. Płatności ONW są przyznawane rolnikowi do użytków rolnych będących w jego posiadaniu położonych na obszarach, o których mowa w art. 71 ust. 2 rozporządzenia 2021/2115, którymi są obszary określone w przepisach wydanych na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 dotyczących szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 12 tej ustawy, jeżeli:

1) prowadzi na tych użytkach rolnych działalność rolniczą;
2) łączna powierzchnia tych użytków rolnych wynosi nie mniej niż 1 ha.

2. Do przyznawania płatności ONW przepisy art. 26 ust. 1 pkt 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 46. 1. Wsparcie inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115 jest przyznawane w ramach interwencji:

1) Zalesianie gruntów rolnych;
2) Tworzenie zadrzewień śródpolnych;

3) Zakładanie systemów rolno-leśnych;

4) Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych.

2. Wsparcie inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115 jest przyznawane do powierzchni gruntów, na których zostały zrealizowane inwestycje polegające na zalesieniu, zadrzewieniu, założeniu systemu rolno-leśnego lub zwiększeniu bioróżnorodności lasów, oraz do długości ogrodzenia wykonanego w ramach interwencji, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2 i 4.

3. Do przyznawania wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115 przepis art. 26 ust. 1 pkt 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 47. Dopłaty do składek ubezpieczenia są przyznawane rolnikowi jako refundacja 70 % składki ubezpieczenia od ryzyka wystąpienia chorób zwierząt gatunków: świnia (*Sus scrofa*), bydło domowe (*Bos taurus*), owca domowa (*Ovis aries*), koza domowa (*Capra hircus*) lub koń domowy (*Equus caballus*), a także drobiu, będących w jego posiadaniu, co potwierdzają informacje zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

Art. 48. 1. Wysokość:

1) następujących rodzajów pomocy:
   a) podstawowego wsparcia dochodów,
   b) płatności redystrybucyjnej,
   c) płatności dla młodych rolników,
   d) płatności związanych z produkcją, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1,
   e) płatności w ramach ekoschematów, o których mowa w art. 30 pkt 1 i 3–5b,
   f) uzupełniającej płatności podstawowej,
   g) płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach interwencji, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 1–5 i 7–11,
   h) płatności ekologicznych,
   i) premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych oraz
   j) płatności ONW

   – w danym roku kalendarzowym ustala się jako iloczyn powierzchni obszaru zatwierdzonego do danej pomocy i stawki tej pomocy na 1 ha tej powierzchni,

2) płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi oraz płatności dobrostanowych za realizację praktyk, o których mowa w art. 36 ust. 1, w odniesieniu do zwierząt gatunków świnia (*Sus scrofa*) oraz bydło domowe (*Bos taurus*), w danym roku kalendarzowym ustala się jako iloczyn liczby punktów uzyskanych przez danego rolnika za realizację praktyk, o których mowa w art. 32 ust. 1 pkt 1, albo praktyk, o których mowa w art. 36 ust. 1, oraz stawki tej płatności na 1 punkt,

3) płatności związanych z produkcją, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 2, płatności dobrostanowych do zwierząt gatunków: owca domowa (*Ovis aries*), koza domowa (*Capra hircus*), koń domowy (*Equus caballus*), kura (*Gallus gallus*) lub indyk (*Meleagris gallopavo*) oraz płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach interwencji, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 6, w danym roku kalendarzowym ustala się jako iloczyn liczby zwierząt zatwierdzonych do danej płatności i stawki tej płatności na 1 sztukę,

4) wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115 w danym roku kalendarzowym ustala się jako iloczyn powierzchni obszaru zatwierdzonego do danej pomocy i stawki tej pomocy na 1 ha tej powierzchni, a w przypadku wykonania ogrodzenia w ramach interwencji, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1, 2 i 4, również jako iloczyn długości tego ogrodzenia i stawki pomocy na 1 metr bieżący tego ogrodzenia

– po uwzględnieniu kar, w tym kar administracyjnych, oraz zmniejszeń, których konieczność zastosowania wynika z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, w szczególności z art. 17 rozporządzenia 2021/2116.

1a. Wysokość płatności dla małych gospodarstw:

1) ustala się jako iloczyn powierzchni obszaru zatwierdzonego do podstawowego wsparcia dochodów i stawki tej płatności na 1 ha wynoszącej równowartość w złotych kwoty 225 euro przeliczonej z zastosowaniem kursu wymiany euro na złote zgodnie z art. 94 ust. 3 rozporządzenia 2021/2116, po uwzględnieniu kar oraz zmniejszeń, których konieczność zastosowania wynika z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1;

2) wynosi nie więcej niż równowartość w złotych kwoty 1125 euro przeliczonej z zastosowaniem kursu wymiany euro na złote zgodnie z art. 94 ust. 3

rozporządzenia 2021/2116, po uwzględnieniu kar oraz zmniejszeń, których konieczność zastosowania wynika z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1.

2. Wysokość płatności niezwiązanej do tytoniu w danym roku kalendarzowym ustala się jako iloczyn indywidualnej ilości referencyjnej i stawki tej płatności za 1 kg surowca tytoniowego.

Art. 49. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określa corocznie, w drodze rozporządzenia, stawki płatności bezpośrednich oraz stawki przejściowego wsparcia krajowego, mając na względzie pułapy tych płatności i tego wsparcia ustalone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, lub wydanych na ich podstawie oraz powierzchnię albo liczbę zwierząt albo ilość surowca, które mogą być objęte tymi płatnościami lub tym wsparciem.

2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych może:

1) różnicować stawki poszczególnych płatności bezpośrednich lub przejściowego wsparcia krajowego w zależności od powierzchni gruntów albo liczby zwierząt w gospodarstwie kwalifikujących się do tych płatności lub tego przejściowego wsparcia krajowego, mając na względzie priorytety polityki państwa w zakresie rolnictwa oraz warunki, na jakich państwo członkowskie Unii Europejskiej może przyznawać płatności bezpośrednie lub przejściowe wsparcie krajowe, określone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1;
2) określić współczynnik zmiany liczby punktów uzyskiwanych za realizację danej praktyki:
   a) służącej zwiększeniu sekwestracji węgla w glebie i poprawie zarządzania składnikami odżywczymi, stosowany przy ustalaniu wysokości płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi,
   b) podwyższającej poziom dobrostanu zwierząt w odniesieniu do zwierząt gatunków świnia (Sus scrofa) i bydło domowe (Bos taurus), stosowany przy ustalaniu wysokości płatności dobrostanowej

   – mając na względzie kwoty określone w Planie, jakie mogą zostać przeznaczone na te płatności, oraz powierzchnię gruntów lub liczbę zwierząt, które mogą być objęte tymi płatnościami.

3. W przypadku określenia współczynnika, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi oraz płatności dobrostanowe w danym roku kalendarzowym ustala się z uwzględnieniem tego współczynnika.

4. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określa stawki poszczególnych płatności bezpośrednich oraz przejściowego wsparcia krajowego w złotych, stosując kurs wymiany euro na złote zgodnie z art. 94 ust. 3 rozporządzenia 2021/2116.

5. W przypadku gdy minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, stawki poszczególnych płatności bezpośrednich lub przejściowego wsparcia krajowego w złotych, stosując kurs wymiany euro na złote zgodnie z art. 94 ust. 3 akapit drugi rozporządzenia 2021/2116, minister właściwy do spraw rozwoju wsi ogłasza ten kurs, w drodze obwieszczenia, w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw rozwoju wsi w terminie określonym w art. 94 ust. 3 akapit drugi rozporządzenia 2021/2116.

Art. 50. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych może podjąć, w drodze rozporządzenia, decyzję o wypłacie zaliczek z tytułu pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, określając procentową wielkość zaliczek, a także termin rozpoczęcia wypłaty tych zaliczek, mając na względzie przepisy ustawy budżetowej na dany rok i realizację tej ustawy oraz przepisy, o których mowa w art. 1 pkt 1, w tym przepisy wydane na podstawie art. 44 ust. 6 rozporządzenia 2021/2116.

2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych może określić szczegółowe warunki lub tryb wypłaty zaliczek oraz rodzaje pomocy, o których mowa w ust. 1, w ramach których są wypłacane zaliczki, mając na względzie zabezpieczenie przed nieuzasadnioną wypłatą tych zaliczek.

3. W przypadku podjęcia decyzji, o której mowa w ust. 1, zaliczka jest wypłacana z urzędu.

Art. 51. 1. W przypadku nieprzestrzegania przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, przepisów ustawy

oraz przepisów wydanych na podstawie art. 55 ust. 1, art. 70 i art. 71 dotyczących przyznawania pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, na ten podmiot nakłada się kary, w tym kary administracyjne.

2. Wysokość kary:

1) jest uzależniona od kryteriów określonych w art. 59 ust. 5 akapit pierwszy rozporządzenia 2021/2116, chyba że z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, wynika inaczej;
2) nie może przekraczać 200 % wysokości wnioskowanej pomocy;
3) jest określona w przepisach ustawy i w przepisach wydanych na podstawie art. 57a ust. 5, art. 70 i art. 71.

3. Kar nie nakłada się w przypadkach określonych w art. 59 ust. 5 akapit drugi, art. 84 ust. 2 lit. c i art. 88 ust. 2 lit. b rozporządzenia 2021/2116.

4. Karę nakłada się w decyzji w sprawie o przyznanie danej pomocy i z tytułu nałożenia tej kary pomniejsza się wysokość przyznanej pomocy.

5. Jeżeli kara przekracza wysokość danej pomocy, kara podlega potrąceniu z bezspornej i wymagalnej wierzytelności lub należności dłużnika z tytułu realizowanych przez Agencję płatności w ramach Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) lub Europejskiego Funduszu Rolniczego Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz środków publicznych przeznaczonych na współfinansowanie wydatków realizowanych z tych funduszy w roku, w którym została nałożona, oraz przez kolejne 3 lata kalendarzowe.

6. Do kar nie stosuje się przepisów działu IVa Kodeksu postępowania administracyjnego oraz przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

7. W przypadku gdy nie jest możliwe nałożenie kary w decyzji w sprawie o przyznanie danej pomocy, kwota wypłaconej pomocy w wysokości odpowiadającej wysokości tej kary podlega zwrotowi zgodnie z przepisami art. 29 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 1199 oraz z 2025 r. poz. 39 i 321).

Art. 52. W przypadku nieprzestrzegania norm lub wymogów podstawowych na podmioty ubiegające się o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4, nakłada się kary administracyjne.

Art. 53. 1. Kary administracyjnej z tytułu nieprzestrzegania norm lub wymogów podstawowych nie stosuje się, jeżeli ta kara nie przekracza równowartości w złotych kwoty, o której mowa w art. 84 ust. 2 lit. b rozporządzenia 2021/2116.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, w decyzjach w sprawach o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4:

1) podaje się informację o niezastosowaniu kary administracyjnej;
2) nakazuje się realizację określonych działań naprawczych mających na celu usunięcie stwierdzonych niezgodności oraz ustala się termin realizacji tych działań, nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia roku następującego po roku, w którym stwierdzono nieprzestrzeganie norm lub wymogów podstawowych.

3. W przypadku gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4, nie podjął działań naprawczych, o których mowa w ust. 2 pkt 2, w terminie wyznaczonym w decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4, stosuje się przepisy art. 29 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Art. 54. W przypadku gdy kary administracyjnej nie stosuje się w związku ze stwierdzeniem drobnej niezgodności, w decyzjach w sprawach o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4, podaje się informację o:

1) niezastosowaniu kary administracyjnej oraz
2) możliwych działaniach naprawczych mających na celu usunięcie stwierdzonych drobnych niezgodności oraz możliwości skorzystania z usług doradczych, o których mowa w art. 15 rozporządzenia 2021/2115, w tym zakresie.

Art. 55. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, normy oraz szczegółowe warunki ich stosowania, mając na względzie kryteria określone w art. 13 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115.

2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia:

1) liczbę punktów, jaką przypisuje się stwierdzonej niezgodności w ramach oceny wagi według kryterium zasięgu, dotkliwości i trwałości w zależności od rodzaju stwierdzonego naruszenia,
2) wyrażoną w procentach wielkość kary administracyjnej w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonym niezgodnościom,
3) przypadki drobnej niezgodności lub poważnej niezgodności lub kryteria uznawania niezgodności za drobną niezgodność lub poważną niezgodność

– mając na względzie przeprowadzenie oceny zgodnie z zasadami określonymi w przepisach rozporządzenia 2021/2116 i w przepisach wydanych na podstawie tego rozporządzenia.

3. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” wykaz wymogów podstawowych z uwzględnieniem przepisów krajowych wdrażających przepisy Unii Europejskiej, w których określono te wymogi podstawowe.

Art. 56. 1. Rolnik, który wbrew zakazowi określonemu w ramach normy GAEC 9, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115, przekształcił lub zaorał trwałe użytki zielone położone na obszarach Natura 2000 objęte tą normą, jest obowiązany do ponownego przekształcenia tego obszaru w trwały użytek zielony, nie później niż do dnia 31 maja roku następującego po roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4, ale nie później niż do dnia złożenia kolejnego wniosku o przyznanie tej pomocy.

2. W przypadku stwierdzenia zmniejszenia udziału trwałych użytków zielonych w powierzchni użytków rolnych w skali całego kraju o więcej niż wielkość określoną w normie GAEC 1, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115, w stosunku do wskaźnika referencyjnego, o którym mowa w art. 48 ust. 1 rozporządzenia 2022/126, przekształcanie trwałych użytków zielonych jest niedopuszczalne, a rolnicy, którzy są w posiadaniu gruntów, które powstały w wyniku takiego przekształcenia trwałych użytków zielonych, są obowiązani do przywrócenia określonego odsetka tych przekształconych trwałych użytków zielonych lub ustanowienia innego obszaru odpowiadającego temu odsetkowi jako trwałych użytków zielonych nie później niż do dnia 31 maja roku następującego po roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4, ale nie później niż do dnia złożenia kolejnego wniosku o przyznanie tej pomocy, jeżeli mają do nich zastosowanie przepisy wydane na podstawie ust. 3.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia:

1) warunki powodujące powstanie obowiązku przywrócenia trwałych użytków zielonych lub ustanowienia innego obszaru jako trwałych użytków zielonych,
2) odsetek, o którym mowa w ust. 2

– mając na względzie powierzchnię posiadanych przez rolników gruntów przekształconych z trwałych użytków zielonych oraz konieczność zachowania powierzchni trwałych użytków zielonych na odpowiednim poziomie.

4. Niewykonanie obowiązku, o którym mowa w ust. 1 i 2, stanowi niezgodność.

5. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1 i 2, stwierdza, w drodze decyzji, kierownik biura powiatowego Agencji. W tej decyzji określa się powierzchnię trwałych użytków zielonych podlegających przywróceniu lub ustanowieniu na obszarze o takiej samej powierzchni.

6. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1 i 2, może być stwierdzony również w decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4.

7. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi ogłasza do dnia 31 sierpnia każdego roku, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, wskaźnik trwałych użytków zielonych, o którym mowa w art. 48 ust. 2 rozporządzenia 2022/126, oraz wielkość, o jaką wskaźnik ten jest większy albo mniejszy od wskaźnika referencyjnego, o którym mowa w art. 48 ust. 1 rozporządzenia 2022/126.

8. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia:

1) trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym, objęte normą GAEC 9, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115, mając na względzie zapewnienie ochrony trwałych użytków zielonych wartościowych pod względem środowiskowym na obszarach Natura 2000;
2) torfowiska i obszary podmokłe objęte normą GAEC 2, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115, mając na względzie ochronę gleb bogatych w węgiel.

Art. 57. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” wskaźnik referencyjny, o którym mowa w art. 48 ust. 1 rozporządzenia 2022/126.

Art. 57a. 1. W przypadku nieprzestrzegania wymogów warunkowości społecznej na podmioty ubiegające się o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4, nakłada się kary administracyjne.

2. Kary administracyjnej z tytułu nieprzestrzegania wymogów warunkowości społecznej nie stosuje się, jeżeli ta kara nie przekracza równowartości w złotych kwoty, o której mowa w art. 88 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2021/2116.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, w decyzjach w sprawach o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4:

1) podaje się informację o niezastosowaniu kary administracyjnej;
2) nakazuje się realizację działań naprawczych mających na celu usunięcie stwierdzonych niezgodności z wymogami warunkowości społecznej oraz ustala się termin realizacji tych działań, nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia roku następującego po roku, w którym stwierdzono nieprzestrzeganie wymogów warunkowości społecznej.

4. W przypadku gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4, nie podjął działań naprawczych, o których mowa w ust. 3 pkt 2, w terminie wyznaczonym w decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4, stosuje się przepisy art. 29 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

5. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia:

1) liczbę punktów, jaką przypisuje się stwierdzonej niezgodności z wymogami warunkowości społecznej w ramach oceny wagi według kryterium zasięgu, dotkliwości i trwałości w zależności od rodzaju stwierdzonego naruszenia,
2) wyrażoną w procentach wielkość kary administracyjnej w zależności od liczby punktów przypisanej stwierdzonej niezgodności z wymogami warunkowości społecznej,
3) przypadki poważnej niezgodności z wymogami warunkowości społecznej lub kryteria uznawania niezgodności z wymogami warunkowości społecznej za poważną niezgodność

– mając na względzie przeprowadzenie oceny zgodnie z zasadami określonymi w przepisach rozporządzenia 2021/2116 i w przepisach wydanych na podstawie tego rozporządzenia.

Art. 58. Wniosek o przyznanie pomocy w drodze decyzji poza informacjami określonymi przepisami, o których mowa w art. 1 pkt 1, zawiera:

1) imię i nazwisko albo nazwę podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy;
2) numer identyfikacyjny nadany podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności;
3) inne informacje niezbędne do przyznania pomocy określone w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 1 i art. 71 ust. 1.

Art. 59. 1. We wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, z wyjątkiem premii, o której mowa w art. 44 ust. 2a pkt 1, podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy wskazuje wszystkie grunty stanowiące użytki rolne i jednostki gruntu nierolniczego będące w jego posiadaniu oraz ich powierzchnię i położenie.

2. W przypadku niewykonania obowiązku określonego w ust. 1, gdy stosunek powierzchni gruntów, o których mowa w ust. 1, niewskazanych we wniosku o przyznanie pomocy do powierzchni gruntów, o których mowa w ust. 1, wskazanych w tym wniosku wynosi:

1) nie mniej niż 3 % i nie więcej niż 30 % – na podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nakłada się karę w wysokości 1 % danej pomocy;
2) więcej niż 30 % i nie więcej niż 60 % – na podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nakłada się karę w wysokości 2 % danej pomocy;
3) więcej niż 60 % – na podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nakłada się karę w wysokości 3 % danej pomocy.

Art. 60. 1. Wniosek o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, z wyjątkiem premii, o której mowa w art. 44 ust. 2a pkt 1, składa się w terminie od dnia 15 marca do dnia 15 maja. Wniosek ten można złożyć po upływie tego terminu, ale nie później niż w dniu, w którym upływa 25 dni od dnia upływu tego terminu, z tym że w takim przypadku na podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nakłada się karę w wysokości 1 % danej pomocy za każdy dzień opóźnienia, nie licząc dni ustawowo wolnych od pracy oraz sobót.

1a. Wniosek o przyznanie premii, o której mowa w art. 44 ust. 2a pkt 1, składa się w terminie od dnia 1 czerwca do dnia 15 lipca.

2. Zmiany wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, z wyjątkiem premii, o której mowa w art. 44 ust. 2a pkt 1, dokonuje się w terminie do dnia:

1) 31 maja roku, w którym dany wniosek został złożony, przy czym zmiany można dokonać po upływie tego terminu, ale nie później niż w ostatnim dniu składania wniosku, z tym że w takim przypadku na podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy za każdy dzień opóźnienia, nie licząc dni ustawowo wolnych od pracy oraz sobót, nakłada się karę w wysokości 1 % pomocy przysługującej w związku z tą zmianą;
2) 15 września roku, w którym został złożony ten wniosek – w przypadku gdy Agencja poinformowała beneficjenta o nieprawidłowościach wykrytych

w ramach kontroli administracyjnych lub systemu monitorowania obszarów zgodnie z art. 7 ust. 2 rozporządzenia 2022/1173.

3. Wnioskodawca może całkowicie lub częściowo wycofać wniosek o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, z wyjątkiem premii, o której mowa w art. 44 ust. 2a pkt 1, nie później niż do dnia wydania decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, z wyjątkiem premii, o której mowa w art. 44 ust. 2a pkt 1, z tym że wycofanie nie jest możliwe, jeżeli:

1) dotyczy części wniosku, w której wykryto nieprawidłowości;
2) wnioskodawca został poinformowany o zamiarze przeprowadzenia kontroli na miejscu.

4. Termin złożenia wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, z wyjątkiem premii, o której mowa w art. 44 ust. 2a pkt 1, oraz termin dokonania zmiany albo wycofania tego wniosku nie podlegają przywróceniu.

5. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić, w drodze rozporządzenia, dłuższy termin składania wniosków o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, z wyjątkiem premii, o której mowa w art. 44 ust. 2a pkt 1, zgłaszania zmian do tych wniosków lub ich wycofania w danym roku, mając na względzie umożliwienie otrzymania przez rolników należnych im płatności.

Art. 61. 1. Wniosek o przyznanie:

1) podstawowego wsparcia dochodów,
2) płatności redystrybucyjnej,
3) płatności dla młodych rolników,
4) płatności związanych z produkcją do powierzchni upraw,
5) płatności w ramach ekoschematów, o których mowa w art. 30 pkt 1–5b,
5a) płatności dla małych gospodarstw,
6) uzupełniającej płatności podstawowej,
7) płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 1–5 i 7–11,
8) płatności ekologicznych,
9) premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, o których mowa w art. 44 ust. 1 i ust. 2a pkt 2 i 3,
10) płatności ONW

– stanowi wniosek geoprzestrzenny, o którym mowa w art. 65 ust. 4 lit. a rozporządzenia 2021/2116.

2. Do informacji zawartych we wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, wprowadzonych zgodnie z art. 69 ust. 3 rozporządzenia 2021/2116, przepisu art. 77 § 4 zdanie drugie Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.

Art. 62. 1. W przypadku gdy wniosek o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, z wyjątkiem premii, o której mowa w art. 44 ust. 2a pkt 1, nie czyni zadość wymaganiom innym niż wskazane w art. 64 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, kierownik biura powiatowego Agencji niezwłocznie po otrzymaniu tego wniosku informuje podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy o stwierdzonych brakach oraz o skutkach ich nieusunięcia w terminie, w jakim można dokonać zmiany wniosku o przyznanie tej pomocy, chyba że ten termin upłynął. Przepisu art. 64 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.

2. W przypadku nieusunięcia braków, o których mowa w ust. 1, w terminie, w jakim można dokonać zmiany wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, z wyjątkiem premii, o której mowa w art. 44 ust. 2a pkt 1, wniosek o przyznanie tej pomocy jest rozpatrywany w zakresie, w jakim został prawidłowo wypełniony, oraz na podstawie dołączonych do niego prawidłowych dokumentów.

Art. 63. Wniosek o przyznanie wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115 składa się:

1) w terminie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 71 ust. 1;
2) w przypadku ogłoszenia przez Prezesa Agencji naboru wniosków o przyznanie tego wsparcia.

Art. 64. Wniosek o przyznanie dopłat do składek ubezpieczenia składa się w terminie określonym w ogłoszeniu o naborze wniosków o ich przyznanie.

Art. 65. 1. Organem właściwym w sprawach dotyczących przyznawania pomocy w drodze decyzji jest kierownik biura powiatowego Agencji.

2. Właściwość miejscową kierownika biura powiatowego Agencji ustala się według miejsca zamieszkania albo siedziby strony.

3. Dyrektor oddziału regionalnego Agencji albo osoba przez niego upoważniona wyznacza z urzędu do załatwienia sprawy innego kierownika biura powiatowego Agencji, w stosunku do którego jest organem wyższego stopnia, jeżeli:

1) zostanie uprawdopodobnione istnienie okoliczności mogących wywołać wątpliwości co do bezstronności właściwego w sprawie kierownika biura powiatowego Agencji lub
2) może przyczynić się to do przyspieszenia lub uproszczenia postępowania.

4. Z powodu określonego w ust. 3 pkt 1 dyrektor oddziału regionalnego Agencji albo osoba przez niego upoważniona może wyznaczyć do załatwienia sprawy innego kierownika biura powiatowego Agencji, w stosunku do którego ten dyrektor jest organem wyższego stopnia, również na żądanie strony zgłoszone temu dyrektorowi.

5. W przypadku wyznaczenia do załatwienia sprawy innego kierownika biura powiatowego Agencji dyrektor oddziału regionalnego Agencji albo osoba przez niego upoważniona zawiadamia o tym wyznaczeniu stronę.

6. Czynności określone w art. 73 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego mogą być dokonane w lokalu kierownika biura powiatowego Agencji właściwego ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę strony lub w systemie teleinformatycznym Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

7. (uchylony)

Art. 66. 1. W postępowaniu w sprawie o przyznanie pomocy organ, przed którym toczy się postępowanie:

1) stoi na straży praworządności;
2) jest obowiązany w sposób wyczerpujący rozpatrzyć cały materiał dowodowy;
3) udziela stronom, na ich żądanie, niezbędnych pouczeń co do okoliczności faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania;
4) zapewnia stronom, na ich żądanie, czynny udział w każdym stadium postępowania i na ich żądanie, przed wydaniem decyzji, umożliwia im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań; przepisów art. 79a oraz art. 81 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.

2. Strony oraz inne osoby uczestniczące w postępowaniu, o którym mowa w ust. 1, są obowiązane przedstawiać dowody oraz dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek. Ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne.

3. Zdjęcie wykonane i przesłane przez stronę postępowania, o którym mowa w ust. 1, z wyjątkiem postępowania w sprawie o przyznanie premii, o której mowa w art. 44 ust. 2a pkt 1, z wykorzystaniem aplikacji udostępnionej przez Agencję, w tym zdjęcie geotagowane będące zdjęciem zawierającym informacje o długości i szerokości geograficznej miejsca wykonania tego zdjęcia, ustalonych na podstawie dostępnych systemów pozycjonowania satelitarnego, stanowi dowód tego, co zostało zobrazowane na tym zdjęciu oraz zapisane w pliku zawierającym to zdjęcie. Zdjęcie przesłane z wykorzystaniem tej aplikacji ma charakter dokumentu, o którym mowa w art. 76 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.

4. W przypadku, o którym mowa w art. 155 Kodeksu postępowania administracyjnego, organ, który wydał ostateczną decyzję w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, na mocy której strona nabyła prawo, może ją zmienić, również bez zgody strony, jeżeli nie ograniczy to nabytych przez nią praw.

Art. 67. 1. Jeżeli decyzja w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, uwzględnia w całości żądanie rolnika i nie określa kar, w tym kar administracyjnych, lub zmniejszeń, których konieczność zastosowania wynika z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, w szczególności z art. 17 rozporządzenia 2021/2116, decyzję tę doręcza się jedynie na żądanie strony.

2. Za dzień doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 1, w przypadku gdy strona nie wystąpiła z żądaniem jej doręczenia, uważa się dzień uznania przyznanej pomocy na rachunku bankowym strony lub na rachunku strony prowadzonym w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej.

3. Żądanie doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 1, składa się do kierownika biura powiatowego Agencji w terminie 14 dni od dnia uznania przyznanej płatności na rachunku bankowym strony lub na rachunku strony prowadzonym w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej.

4. W przypadku gdy strona wystąpiła z żądaniem doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 1, odwołanie od tej decyzji wnosi się w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

5. W przypadku:

1) wszczęcia z urzędu postępowania o uchylenie decyzji, o której mowa w ust. 1, jej zmianę, stwierdzenie jej nieważności lub wygaśnięcia,
2) wznowienia z urzędu postępowania zakończonego decyzją, o której mowa w ust. 1

– do zawiadomienia, o którym mowa w art. 61 § 4 Kodeksu postępowania administracyjnego, albo postanowienia, o którym mowa w art. 149 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, dołącza się tę decyzję, o ile nie była ona uprzednio doręczona stronie na jej żądanie.

6. Kierownik biura powiatowego Agencji udostępnia stronie decyzję, o której mowa w ust. 1, w systemie informatycznym Agencji.

7. Agencja, przekazując na rachunek bankowy strony lub na rachunek strony prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej płatność przyznaną decyzją, o której mowa w ust. 1, w tytule przelewu umieszcza informację, że decyzja ta nie zostanie faktycznie doręczona.

8. Na stronie internetowej Agencji zamieszcza się informację o możliwości i trybie żądania doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 1, oraz złożenia odwołania od tej decyzji.

9. Odwołanie od decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, rozpatruje się w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania odwołania.

10. Odwołanie od decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, nie wstrzymuje jej wykonania.

11. Decyzja w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, jest wydawana w terminie do dnia 31 maja roku następującego po roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej pomocy.

Art. 68. Sprawy o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, temu samemu podmiotowi za ten sam rok mogą być rozstrzygnięte w jednej decyzji.

Art. 69. 1. W przypadku gdy wnioskodawca, który złożył za dany rok kalendarzowy wniosek o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, złożył również za ten rok kalendarzowy wniosek o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, w związku z nabyciem gruntów lub zwierząt objętych wnioskiem o przyznanie tej pomocy złożonym przez inny podmiot, wnioski te są rozpatrywane łącznie, a właściwy do załatwienia sprawy jest kierownik biura powiatowego Agencji właściwy do przyznania pomocy na podstawie pierwszego z wymienionych wniosków.

2. Jeżeli kierownik biura powiatowego Agencji, do którego złożono wniosek podlegający łącznemu rozpatrzeniu na podstawie ust. 1, nie jest właściwy miejscowo do załatwienia sprawy na podstawie ust. 1, przekazuje ten wniosek wraz z aktami

sprawy kierownikowi biura powiatowego Agencji właściwemu miejscowo do łącznego rozpatrzenia wniosków na podstawie ust. 1.

3. Jeżeli decyzja w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, zostanie wydana przed złożeniem przez wnioskodawcę wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, w związku z nabyciem gruntów lub zwierząt objętych wnioskiem o przyznanie tej pomocy złożonym przez inny podmiot, dokonuje się zmiany decyzji w sprawie o przyznanie tej pomocy, jeżeli istnieje konieczność nałożenia kar, w tym kar administracyjnych, lub zastosowania zmniejszeń, których konieczność zastosowania wynika z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, w szczególności z art. 17 rozporządzenia 2021/2116.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, zmiany decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, dokonuje się bez zgody strony.

Art. 70. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki lub szczegółowy tryb przyznawania lub wypłaty poszczególnych płatności bezpośrednich lub przejściowego wsparcia krajowego, w tym szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać wnioski o przyznanie tych płatności lub przejściowego wsparcia krajowego, oraz szczegółowe warunki lub szczegółowy tryb przyznawania tych płatności lub przejściowego wsparcia krajowego następcy prawnemu rolnika lub przejmującemu gospodarstwo, a także wysokość kar i sposób ich obliczania, z wyjątkiem kar administracyjnych, mając na względzie zapewnienie prawidłowej realizacji Planu, specyfikę poszczególnych płatności lub przejściowego wsparcia krajowego oraz zabezpieczenie przed nieuzasadnionym ich przyznawaniem.

2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw rozwoju wsi określa:

1) gatunki roślin strączkowych na nasiona oraz roślin pastewnych, do których może zostać przyznana płatność związana z produkcją do powierzchni upraw, mając na względzie ukierunkowanie wsparcia na produkcję roślin wysokobiałkowych gatunków, które są uprawiane w Rzeczypospolitej Polskiej, zapewniając jednocześnie różnorodność gatunkową upraw tych roślin;
2) wymagania, jakim powinny odpowiadać uprawy roślin strączkowych na nasiona, roślin pastewnych, ziemniaków skrobiowych, buraków cukrowych, pomidorów, chmielu, truskawek, lnu lub konopi włóknistych, do których przysługują

płatności związane z produkcją do powierzchni upraw, mając na względzie wymagania agrotechniczne oraz specyfikę upraw poszczególnych roślin;

3) rejony uprawy chmielu, w których uprawa chmielu uprawnia do uzyskania płatności związanej z produkcją do powierzchni uprawy chmielu, mając na względzie czynniki przyrodnicze, tradycyjnie wyodrębnione rejony uprawy chmielu, podział terytorialny Rzeczypospolitej Polskiej, a także plantacje chmielu założone przed dniem 1 września 2001 r.;

4) rodzaje roślin, do upraw których może zostać przyznana uzupełniająca płatność podstawowa, a także szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać uprawy poszczególnych roślin lub grunty orne, na których nie jest prowadzona uprawa roślin, do których przysługuje uzupełniająca płatność podstawowa, mając na względzie ramy prawne do przyznawania przejściowego wsparcia krajowego określone w art. 147 rozporządzenia 2021/2115;

5) listę roślin miododajnych, do uprawy których mogą zostać przyznane płatności do obszarów z roślinami miododajnymi, mając na względzie czynniki przyrodnicze oraz możliwości utworzenia takich obszarów;

6) praktyki służące zwiększeniu sekwestracji węgla w glebie i poprawie zarządzania składnikami odżywczymi, których realizacja jest warunkiem przyznania płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi, oraz liczbę punktów przyznawanych za realizację tych praktyk, a także minimalną liczbę punktów, która uprawnia do uzyskania tej płatności, mając na względzie czynniki przyrodnicze oraz wpływ poszczególnych praktyk na poprawę zarządzania składnikami odżywczymi;

7) praktyki podwyższające poziom dobrostanu zwierząt, których realizacja jest warunkiem przyznania płatności dobrostanowych, oraz liczbę punktów przyznawanych za realizację tych praktyk w odniesieniu do zwierząt gatunków świnia (*Sus scrofa*) oraz bydło domowe (*Bos taurus*), mając na względzie zapewnienie tym zwierzętom poprawy warunków bytowania oraz wpływ poszczególnych praktyk na poziom dobrostanu zwierząt.

Art. 71. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki lub szczegółowy tryb przyznawania lub wypłaty poszczególnych rodzajów pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 3–6, w tym szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać wnioski o przyznanie tej pomocy, oraz szczegółowe warunki lub szczegółowy tryb przyznawania tej pomocy następcy

prawnemu podmiotu ubiegającego się o jej przyznanie lub przejmującemu grunty lub zwierzęta, lub wysokość kar i sposób ich obliczania, z wyjątkiem kar administracyjnych, oraz stawki tej pomocy, mając na względzie zapewnienie prawidłowej realizacji Planu, specyfikę poszczególnych rodzajów pomocy oraz zabezpieczenie przed nieuzasadnionym jej przyznawaniem.

2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, dotyczące pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 5, minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi kryteria wyboru operacji, mając na względzie cele określone w art. 79 rozporządzenia 2021/2115.

Art. 72. 1. Kierownik biura powiatowego Agencji jest właściwy w sprawach uznawania przypadków działania siły wyższej lub wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności, o których mowa w art. 3 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116.

2. Uznanie danego przypadku za działanie siły wyższej lub wystąpienie nadzwyczajnych okoliczności, o których mowa w art. 3 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116, albo odmowa takiego uznania następuje w decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, na wniosek złożony niezwłocznie po wystąpieniu siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, o których mowa w art. 3 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116.

3. W przypadku działania siły wyższej lub wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności określonych w art. 3 ust. 2 rozporządzenia 2021/2116 minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić, w drodze rozporządzenia, obszary, które uznaje się za objęte działaniem tej siły wyższej lub wystąpieniem tych nadzwyczajnych okoliczności, oraz warunki lub wymogi dla poszczególnych rodzajów pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, na które miały wpływ działanie tej siły wyższej lub wystąpienie tych nadzwyczajnych okoliczności, mając na względzie charakter i zakres oddziaływania tej siły wyższej lub tych nadzwyczajnych okoliczności oraz konieczność zapewnienia wnioskodawcom należnej im pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5.

4. W odniesieniu do określonych w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 3, warunków lub wymogów dla poszczególnych rodzajów pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, na które miały wpływ działanie siły wyższej lub wystąpienie nadzwyczajnych okoliczności określonych w art. 3 ust. 2 rozporządzenia 2021/2116, przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się.

5. W przypadku, o którym mowa w art. 13 ust. 2a rozporządzenia 2021/2115, minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić, w drodze rozporządzenia, odstępstwa od stosowania norm, o których mowa w tym przepisie, mając na względzie wystąpienie warunków pogodowych uniemożliwiających przestrzeganie danych norm oraz zakres, obszar i skutki ich wystąpienia.

Art. 73. 1. Kierownik biura powiatowego Agencji jest właściwy w sprawach zwrotu środków, o których mowa w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116.

2. Zwrot środków, o których mowa w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116, następuje w drodze decyzji.

3. O zwrocie środków, o których mowa w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116, kierownik biura powiatowego Agencji może rozstrzygnąć również w decyzji w sprawie o przyznanie płatności bezpośrednich.

4. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, warunki dokonywania zwrotu środków, o których mowa w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116, mając na względzie zachowanie wymagań określonych w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116 oraz zapewnienie równego traktowania rolników.

Art. 74. 1. Po zakończeniu postępowania w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, decyzją ostateczną, a w przypadku gdy przysługuje na tę decyzję skarga do sądu administracyjnego:

1) po bezskutecznym upływie terminu na wniesienie tej skargi albo
2) po prawomocnym odrzuceniu albo oddaleniu tej skargi albo po prawomocnym umorzeniu postępowania sądowo--administracyjnego

– w aktach sprawy pozostawia się elektroniczną kopię dokumentów powstałych w postaci papierowej, a skopiowane elektronicznie dokumenty poddaje się brakowaniu.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do dokumentów składających się na akta sprawy o:

1) wznowienie postępowania,
2) stwierdzenie nieważności, zmianę lub uchylenie decyzji,
3) stwierdzenie wygaśnięcia decyzji

– w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, w postępowaniach przed kierownikiem biura powiatowego Agencji, dyrektorem oddziału regionalnego Agencji oraz Prezesem Agencji.

3. Elektroniczną kopię dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2:

1) sporządza się w formatach danych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 18 pkt 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1557);
2) zapisuje się na informatycznym nośniku danych w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

4. Organ właściwy w sprawach, o których mowa w ust. 1 i 2, albo osoba przez niego upoważniona potwierdzają kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną organu lub podpisem elektronicznym zgodność z oryginałem elektronicznej kopii dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2.

5. Do postępowania:

1) ze skopiowanymi elektronicznie dokumentami, o których mowa w ust. 1 i 2, nie stosuje się przepisów o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach;
2) z elektroniczną kopią dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2, stosuje się odpowiednio przepisy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach określające sposób postępowania z dokumentami elektronicznymi.

6. W przypadku gdy z przepisów prawa wynika obowiązek wydania, przekazania lub dostarczenia akt spraw, o których mowa w ust. 1 lub 2, lub dokumentów składających się na te akta, lub odpisów, wyciągów lub kopii tych dokumentów, do spełnienia tego obowiązku jest wystarczające wydanie, przekazanie lub dostarczenie uwierzytelnionego wydruku elektronicznej kopii dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2.

Art. 75. 1. W przypadku gdy z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, dotyczących pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, wynika obowiązek zastosowania zmniejszenia (redukcji) kwoty danej pomocy, jej stawki lub podstawy do ustalenia wysokości pomocy na skutek przekroczenia wielkości środków finansowych przewidzianych dla Rzeczypospolitej Polskiej z przeznaczeniem na tę pomoc lub na skutek przekroczenia przewidzianej dla Rzeczypospolitej Polskiej wielkości powierzchni gruntów, liczby zwierząt lub produktów rolnych, które mogą

być objęte daną pomocą, Prezes Agencji ustala niezwłocznie wielkość tego przekroczenia i przekazuje ministrowi właściwemu do spraw rozwoju wsi informacje w tym zakresie.

2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, wielkość zmniejszenia (redukcji) kwoty danej pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, jej stawki lub podstawy do ustalenia wysokości tej pomocy, mając na uwadze przekazane przez Prezesa Agencji informacje, o których mowa w ust. 1, oraz zasady ustalania wielkości takich zmniejszeń (redukcji) określone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, dotyczących tej pomocy.

3. Organ właściwy w sprawach o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, na podstawie wielkości określonej w przepisach wydanych na podstawie ust. 2 ustala wielkość zmniejszenia (redukcji) kwoty danej pomocy przyznanej lub przypadającej na dany podmiot uprawniony do uzyskania tej pomocy albo wielkość zmniejszenia (redukcji) podstawy do przyznania takiemu podmiotowi tej pomocy:

1) z urzędu, bez zgody strony, w drodze decyzji zmieniającej decyzję o przyznaniu danej pomocy – w przypadku gdy pomoc ta została przyznana;
2) w decyzji o przyznaniu danej pomocy – w przypadku gdy pomoc ta nie została jeszcze przyznana.

4. W przypadku gdy dana pomoc, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, została już wypłacona, zwrotu z tytułu zmniejszenia (redukcji) tej pomocy dokonuje się zgodnie z przepisami o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dotyczącymi zwrotu kwot nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych.

5. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się w przypadku, gdy zmniejszenie (redukcja) kwoty danej pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, jej stawki lub podstawy do ustalenia wysokości tej pomocy jest możliwe do zastosowania w toku postępowania w sprawie o przyznanie danej pomocy na podstawie przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, dotyczących tej pomocy, z tym że jeżeli przepisy te nie określają trybu dokonania tego zmniejszenia (redukcji), przepisy ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 76. 1. W przypadku gdy w wyniku ustaleń dokonanych w ramach kontroli administracyjnej lub kontroli na miejscu zostanie stwierdzone, że:

1) pomoc, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, została przyznana w niewłaściwej wysokości i istnieje konieczność zmiany jej wysokości lub

2) istnieje konieczność nałożenia kar, w tym kar administracyjnych, lub zastosowania zmniejszeń, których konieczność zastosowania wynika z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, w szczególności z art. 17 rozporządzenia 2021/2116

– organ, który wydał decyzję w sprawie o przyznanie tej pomocy, zmienia ją bez zgody strony, jeżeli ta pomoc nie została jeszcze wypłacona i nie upłynął termin jej wypłaty określony w art. 44 ust. 2 rozporządzenia 2021/2116.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, postępowanie wszczyna się z urzędu.

Art. 77. 1. Należności ustalone w decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, lub należności z tytułu zaliczek na poczet tej pomocy nie mogą być przedmiotem umowy przeniesienia wierzytelności na osobę trzecią (przelewu), o której mowa w przepisach ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, z wyjątkiem umowy przelewu należności ustalonych w decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1 i 2, lub należności z tytułu zaliczek na poczet tej pomocy, na zakład ubezpieczeń, który zawarł z ministrem właściwym do spraw rolnictwa umowę, o której mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 477), zwany dalej „zakładem ubezpieczeń”, zawartej w celu uiszczenia należnych składek z tytułu ubezpieczenia, o którym mowa w art. 10c ust. 1 tej ustawy, zwanego dalej „obowiązkowym ubezpieczeniem upraw rolnych”.

2. Kwota należności, o których mowa w ust. 1, będących przedmiotem umowy przelewu na zakład ubezpieczeń jest przekazywana na rachunek bankowy tego zakładu ubezpieczeń:

1) na wniosek rolnika, który zawiera:
   a) imię i nazwisko albo nazwę rolnika,
   b) numer identyfikacyjny nadany rolnikowi w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności,
   c) żądanie przekazania na rachunek bankowy zakładu ubezpieczeń kwoty należności, o których mowa w ust. 1, będących przedmiotem umowy przelewu na zakład ubezpieczeń;
2) po dokonaniu potrąceń na podstawie art. 31 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa;

3) w wysokości nieprzekraczającej kwoty nieuiszczonych i należnych składek z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia upraw rolnych;
4) jeżeli kwota tych należności, po dokonaniu potrąceń na podstawie art. 31 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, jest co najmniej równa kwocie nieuiszczonych i należnych składek z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia upraw rolnych;
5) w terminach, w jakich dokonuje się wypłaty należności, o których mowa w ust. 1.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, składa się w terminie do dnia 30 września za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, dołącza się umowę przelewu na zakład ubezpieczeń należności, o których mowa w ust. 1, która zawiera co najmniej wysokość kwoty nieuiszczonych i należnych składek z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia upraw rolnych, numer polisy ubezpieczeniowej oraz numer rachunku bankowego zakładu ubezpieczeń.

5. W przypadku gdy należności, o których mowa w ust. 1, nie zostały przekazane na rachunek bankowy zakładu ubezpieczeń, kierownik biura powiatowego Agencji niezwłocznie informuje, na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej, rolnika, który złożył wniosek, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, oraz zakład ubezpieczeń o nieuwzględnieniu tego wniosku oraz o przyczynach jego nieuwzględnienia.

6. Do postępowań wszczętych na wniosek, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, z wyjątkiem art. 14 § 1a, przepisów dotyczących wyłączenia pracowników organu, doręczeń i wezwań, udostępniania akt oraz skarg i wniosków.

Art. 78. W przypadku gdy kwota z tytułu pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, nie może zostać przekazana na rachunek bankowy wnioskodawcy lub na rachunek wnioskodawcy prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej z przyczyn niezależnych od Agencji, kierownik biura powiatowego Agencji stwierdza wygaśnięcie decyzji w sprawie o przyznanie tej pomocy, jeżeli od dnia, w którym decyzja o jej przyznaniu stała się ostateczna, upłynęły co najmniej 2 lata.

Art. 79. W przypadku gdy przepisy, o których mowa w art. 1 pkt 1, dotyczące pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, określają obowiązek podjęcia działań lub umożliwiają realizację uprawnień przez państwo członkowskie Unii Europejskiej lub właściwy organ, lub agencję płatniczą, Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia:

1) wyznaczyć Agencję jako jednostkę organizacyjną wykonującą określone obowiązki lub uprawnienia lub
2) określić zadania realizowane przez Agencję lub sposób i tryb ich realizacji, lub
3) określić szczegółowe warunki dotyczące przyznawania pomocy określonej w tych przepisach

– mając na względzie realizację celów określonych w przepisach Unii Europejskiej w zakresie pomocy określonej w tych przepisach.

Art. 80. 1. Prezes Agencji na podstawie danych dotyczących powierzchni działek rolnych zadeklarowanych we wnioskach o przyznanie płatności bezpośrednich oblicza średnią powierzchnię gruntów rolnych w gospodarstwie w poszczególnych województwach oraz średnią powierzchnię gruntów rolnych w gospodarstwie w kraju w danym roku.

2. Informacje o wielkości średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie w poszczególnych województwach oraz średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie w kraju, o których mowa w ust. 1, w danym roku, Prezes Agencji ogłasza corocznie, w terminie do dnia 30 września danego roku, w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw rozwoju wsi oraz zamieszcza na stronie internetowej Agencji.

Rozdział 5

Pomoc przyznawana na podstawie umowy

Art. 81. Do postępowań w sprawach o przyznanie pomocy w ramach interwencji, w których pomoc jest przyznawana na podstawie umowy, nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, z wyjątkiem przepisów dotyczących właściwości miejscowej organów, wyłączenia pracowników organu, udostępniania akt oraz skarg i wniosków, o ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej. Przepisy art. 66 ust. 1–3 stosuje się odpowiednio.

Art. 82. 1. W przypadku wniosku o przyznanie pomocy, którego ocena należy do zadań wykonywanych przez agencję płatniczą na podstawie ustawy, Prezes Agencji albo osoba przez niego upoważniona niezwłocznie po złożeniu tego wniosku może wyznaczyć właściwą jednostkę organizacyjną Agencji do rozpoznania sprawy. W przypadku niewyznaczenia jednostki organizacyjnej Agencji sprawę rozpoznaje Centrala Agencji.

2. W przypadku wyznaczenia jednostki organizacyjnej Agencji podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy doręcza się zawiadomienie o wyznaczeniu tej jednostki.

3. Czynności określone w art. 73 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego mogą być dokonane w lokalu jednostki organizacyjnej Agencji właściwej ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy lub w systemie teleinformatycznym Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Art. 83. 1. W toku postępowania w sprawie o przyznanie pomocy podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy:

1) nie może żądać zaświadczeń ani dokumentów na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego, jeżeli są one znane temu podmiotowi z urzędu albo są możliwe do ustalenia przez ten podmiot na podstawie:
   a) posiadanych przez niego ewidencji,
   b) rejestrów publicznych posiadanych przez inne podmioty publiczne, do których ten podmiot ma dostęp w drodze elektronicznej na zasadach określonych w niniejszej ustawie lub w przepisach o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne,
   c) wymiany informacji z innym podmiotem publicznym na zasadach określonych w przepisach o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne,
   d) dokumentów urzędowych przedstawionych do wglądu przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy;
2) może wymagać złożenia przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy oświadczeń na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego niezbędnych do przyznania pomocy.

2. Oświadczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 2, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Oświadczenia

zawierają klauzulę o następującej treści: „Jestem świadomy/świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych oświadczeń”. Klauzula ta zastępuje pouczenie właściwej instytucji o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

Art. 84. 1. Dokumenty i informacje przedstawiane przez podmioty ubiegające się o przyznanie pomocy nie podlegają udostępnieniu przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy w trybie przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112).

2. Dokumenty i informacje wytworzone lub przygotowane przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy w związku z oceną dokumentów i informacji przedstawianych przez podmioty ubiegające się o przyznanie pomocy nie podlegają, do czasu zakończenia postępowań w sprawie o przyznanie pomocy w ramach danego naboru wniosków o przyznanie pomocy, udostępnieniu w trybie przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej oraz ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Art. 85. 1. Wniosek o przyznanie pomocy składa się w terminie wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o przyznanie pomocy.

2. W przypadku gdy zgodnie z Planem beneficjentem pomocy może być wyłącznie jednostka doradztwa rolniczego, wniosek o przyznanie pomocy składa się w terminie wskazanym w skierowanym do tej jednostki zaproszeniu do złożenia wniosku o przyznanie pomocy przekazanym przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy.

Art. 86. 1. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości ogłoszenie o naborze wniosków o przyznanie pomocy co najmniej na swojej stronie internetowej.

2. Ogłoszenie o naborze wniosków o przyznanie pomocy zawiera co najmniej nazwę podmiotu właściwego w sprawie o przyznanie pomocy, przedmiot naboru wniosków o przyznanie pomocy, informację o podmiotach uprawnionych do

ubiegania się o przyznanie pomocy, termin składania wniosków o przyznanie pomocy, miejsce publikacji regulaminu naboru wniosków o przyznanie pomocy oraz dane do kontaktu.

3. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy przeprowadza postępowanie w sprawie o przyznanie pomocy na podstawie ustawy i przyjętego przez ten podmiot regulaminu naboru wniosków o przyznanie pomocy opracowanego zgodnie z wytycznymi instytucji zarządzającej.

4. Regulamin naboru wniosków o przyznanie pomocy określa co najmniej:

1) rodzaje operacji, których dotyczy nabór wniosków o przyznanie pomocy;
2) limit środków przeznaczonych na przyznanie pomocy na operacje w ramach danego naboru wniosków o przyznanie pomocy;
3) kwotę pomocy lub minimalną lub maksymalną kwotę pomocy, lub maksymalny, dopuszczalny poziom pomocy;
4) formę pomocy;
5) kryteria wyboru operacji, o ile mają one zastosowanie, oraz opis procedury wyboru operacji na podstawie tych kryteriów;
6) warunki przyznania pomocy;
7) opis procedury przyznawania pomocy;
8) termin składania wniosków o przyznanie pomocy;
9) sposób i formę składania wniosków o przyznanie pomocy, informację o elementach, jakie powinny być zawarte w tych wnioskach, oraz informację o dokumentach niezbędnych do przyznania pomocy;
10) reguły dotyczące uzupełniania lub poprawiania wniosków o przyznanie pomocy oraz przedstawiania dowodów lub składania wyjaśnień;
11) czynności, które powinny zostać dokonane przed zawarciem umowy o przyznaniu pomocy, oraz termin ich dokonania;
12) formularz umowy o przyznaniu pomocy;
13) informację o środkach zaskarżenia przysługujących podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy oraz podmiot właściwy do ich rozpatrzenia;
14) sposób i formę składania wniosków o płatność oraz informację o dokumentach niezbędnych do wypłaty pomocy.

5. Przepisu ust. 4 pkt 2 nie stosuje się w przypadku interwencji, o których mowa w art. 42 lit. a oraz art. 77 ust. 1 lit. d rozporządzenia 2021/2115.

6. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy może zmienić regulamin naboru wniosków o przyznanie pomocy.

7. Zmiana regulaminu naboru wniosków o przyznanie pomocy w zakresie określonym w ust. 4 pkt 2 jest dopuszczalna wyłącznie w sytuacji, gdy w ramach danego naboru wniosków o przyznanie pomocy żadnemu z podmiotów ubiegających się o przyznanie pomocy nie odmówiono przyznania pomocy z powodu wyczerpania limitu środków.

8. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy publikuje zmiany regulaminu naboru wniosków o przyznanie pomocy wraz z ich uzasadnieniem i terminem, od którego te zmiany są stosowane, w taki sam sposób, w jaki został opublikowany regulamin naboru wniosków o przyznanie pomocy.

Art. 87. Zaproszenie do złożenia wniosku o przyznanie pomocy zawiera co najmniej nazwę podmiotu właściwego w sprawie o przyznanie pomocy, przedmiot zaproszenia do złożenia wniosku o przyznanie pomocy, termin złożenia wniosku o przyznanie pomocy, miejsce publikacji regulaminu naboru wniosków o przyznanie pomocy oraz dane do kontaktu. Do przyznawania pomocy na wniosek o jej przyznanie złożony na skutek zaproszenia do jego złożenia przepisy art. 86 ust. 3, 4 i 6–8 stosuje się odpowiednio.

Art. 88. 1. Podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy może uzupełnić lub poprawić wniosek o przyznanie pomocy lub przedstawić dowody, lub złożyć wyjaśnienia zgodnie z regulaminem naboru wniosków o przyznanie pomocy.

2. W przypadku stwierdzenia we wniosku o przyznanie pomocy oczywistej omyłki pisarskiej lub rachunkowej podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy może poprawić ją z urzędu, informując o tym podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy.

Art. 89. 1. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy po zakończeniu oceny wniosku o przyznanie pomocy informuje podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy o wyniku tej oceny, w tym o odmowie przyznania pomocy z podaniem jej przyczyn, za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

2. W przypadku odmowy przyznania pomocy podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy przysługuje prawo wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonych dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3

§ 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2024 r. poz. 935).

Art. 90. 1. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej informację o operacjach wybranych do przyznania pomocy oraz o operacjach, na które odmówiono przyznania pomocy, w ramach danego naboru wniosków o przyznanie pomocy. W przypadku operacji wybranych do przyznania pomocy podaje się również wysokość przyznanej kwoty pomocy.

2. Przepisu ust. 1 zdanie drugie nie stosuje się w przypadku interwencji, o których mowa w art. 42 lit. a i b oraz art. 77 ust. 1 lit. d rozporządzenia 2021/2115.

3. W przypadku wprowadzenia zmian w zakresie informacji, o której mowa w ust. 1, podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości zaktualizowaną informację na swojej stronie internetowej.

Art. 91. 1. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy unieważnia nabór wniosków o przyznanie pomocy, jeżeli:

1) w terminie składania wniosków o przyznanie pomocy nie złożono wniosku lub
2) wystąpiła istotna zmiana okoliczności powodująca, że wybór operacji do przyznania pomocy nie leży w interesie pub-

licznym, czego nie można było wcześniej przewidzieć, lub

3) postępowanie w sprawie o przyznanie pomocy jest obarczone niemożliwą do usunięcia wadą prawną.

2. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości informację o unieważnieniu naboru wniosków o przyznanie pomocy oraz jego przyczynach na swojej stronie internetowej.

Art. 92. Wyczerpanie środków w ramach limitu określonego w regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy nie stanowi przeszkody w przyznaniu pomocy na daną operację, jeżeli w wyniku uwzględnienia przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy na podstawie art. 54 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi skargi na odmowę przyznania pomocy albo uwzględnienia przez sąd administracyjny skargi na odmowę przyznania pomocy przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy ustali, że są spełnione pozostałe warunki przyznania pomocy na tę operację, a kryteria wyboru operacji są spełnione w takim

stopniu, że pomoc na tę operację powinna zostać przyznana, oraz jeżeli są dostępne środki w ramach budżetu danej interwencji lub województwa określone w Planie lub wytycznych instytucji zarządzającej.

Art. 93. 1. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy zawiera z podmiotem ubiegającym się o przyznanie pomocy, którego operacja została wybrana, umowę o przyznaniu pomocy.

2. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy odmawia zawarcia umowy o przyznaniu pomocy, gdy:

1) podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy:
   a) nie dokonał czynności, o których mowa w art. 86 ust. 4 pkt 11,
   b) został wykluczony z możliwości przyznania pomocy;
2) doszło do unieważnienia naboru wniosków o przyznanie pomocy w przypadkach, o których mowa w art. 91 ust. 1 pkt 2 i 3.

3. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy może odmówić zawarcia umowy o przyznaniu pomocy, jeżeli zachodzi obawa wyrządzenia szkody w mieniu publicznym w następstwie zawarcia umowy o przyznaniu pomocy, w szczególności gdy w stosunku do podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy będącego osobą fizyczną lub członka organów zarządzających podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy niebędącego osobą fizyczną toczy się postępowanie karne lub postępowanie karne skarbowe za przestępstwo składania fałszywych zeznań, przekupstwa, przeciwko mieniu, wiarygodności dokumentów, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, obrotowi gospodarczemu, systemowi bankowemu albo inne związane z wykonywaniem działalności gospodarczej lub popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych, w związku z pomocą, która została udzielona ze środków publicznych na realizację operacji temu podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy lub członkowi jego organów zarządzających lub podmiotowi powiązanemu z nim osobowo lub kapitałowo lub członkowi organów zarządzających tego podmiotu.

4. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy informuje podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o przyczynach odmowy zawarcia umowy o przyznaniu pomocy.

5. W przypadku odmowy zawarcia umowy o przyznaniu pomocy z przyczyn określonych w ust. 2 pkt 1 lub ust. 3 podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy przysługuje prawo wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach

i w trybie określonych dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Art. 94. 1. Umowa o przyznaniu pomocy zawiera co najmniej:

1) oznaczenie jej przedmiotu i stron;
2) określenie warunków, terminu i miejsca realizacji operacji;
3) określenie celu lub celów operacji oraz wskaźników jego lub ich osiągnięcia;
4) określenie wysokości pomocy;
5) określenie warunków i terminów wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy;
6) zobowiązanie do poddania się kontroli przeprowadzanej przez agencję płatniczą, właściwy podmiot wdrażający, właściwą instytucję pośredniczącą, jednostkę certyfikującą oraz inne instytucje uprawnione do przeprowadzenia kontroli;
7) określenie warunków rozwiązania umowy;
8) określenie warunków i wysokości stosowania zmniejszeń kwot pomocy w przypadku niewypełniania zobowiązań określonych w umowie lub przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych;
9) określenie warunków i sposobu zwrotu pomocy;
10) określenie zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań określonych w umowie, jeżeli jest ono wymagane;
11) określenie warunków wypłaty i zasad rozliczania środków wyprzedzającego finansowania, o których mowa w art. 16 ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o finansowaniu wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. 332).

2. Przepisu ust. 1 pkt 4 nie stosuje się w przypadku interwencji, o których mowa w art. 42 lit. a oraz art. 77 ust. 1 lit. d rozporządzenia 2021/2115.

3. Umowa jest nieważna w przypadkach określonych w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny lub w przypadku, gdy sprzeciwia się przepisom, o których mowa w art. 1 pkt 1.

Art. 95. Umowę o przyznaniu pomocy zawiera się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na formularzu opracowanym przez agencję płatniczą.

Art. 96. 1. Na żądanie instytucji zarządzającej, w przypadkach przewidzianych w Planie, pomoc jest przyznawana beneficjentowi wyłonionemu zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych, z wyłączeniem przepisów dotyczących umów w sprawach zamówień publicznych, z tym że umowę o przyznaniu pomocy zawiera się zgodnie z art. 264, art. 308 ust. 2 i 3, art. 577 i art. 578 tej ustawy.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1:

1) warunki przyznania pomocy oraz sposób wykazania ich spełnienia wskazuje się w ogłoszeniu o zamówieniu publicznym lub w dokumentach zamówienia publicznego;
2) przed zawarciem umowy o przyznaniu pomocy podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy wzywa podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, do wykazania spełnienia warunków przyznania tej pomocy w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.

3. Jeżeli podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, mimo wezwania, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, nie wykazał spełnienia warunków przyznania pomocy, podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy ponownie wzywa ten podmiot do wykazania spełnienia warunków przyznania tej pomocy w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania.

4. W przypadku niewykazania przez podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, spełnienia warunków przyznania pomocy:

1) pomocy nie przyznaje się, a podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy informuje podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, w formie pisemnej, o odmowie jej przyznania z podaniem przyczyn odmowy;
2) podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy zatrzymuje wadium wraz z odsetkami, a w przypadku wadium wniesionego w formie gwarancji lub poręczenia – występuje odpowiednio do gwaranta lub poręczyciela z żądaniem zapłaty wadium.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy ponownie bada i ocenia oferty złożone przez pozostałych wykonawców w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego i wybiera najkorzystniejszą z tych ofert albo unieważnia postępowanie. Przepisy ust. 2 pkt 2 oraz ust. 3 i 4 stosuje się.

6. W przypadku odmowy przyznania pomocy podmiotowi, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, przysługuje prawo wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonych dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

7. W przypadku wniesienia skargi, o której mowa w ust. 6, przez podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy może, przed wydaniem przez sąd administracyjny prawomocnego orzeczenia, zawrzeć umowę o przyznaniu pomocy z wykonawcą, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza na podstawie ust. 5, jeżeli niezawarcie umowy o przyznaniu pomocy przed wydaniem przez sąd administracyjny prawomocnego orzeczenia mogłoby spowodować negatywne skutki dla terminowego wydatkowania środków finansowych przeznaczonych na realizację operacji.

8. W przypadku zawarcia umowy o przyznaniu pomocy w okolicznościach określonych w ust. 7 podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy niezwłocznie przekazuje sądowi administracyjnemu, do którego została wniesiona skarga, o której mowa w ust. 6, informację o zawarciu umowy o przyznaniu pomocy.

9. Jeżeli mimo wniesienia skargi, o której mowa w ust. 6, przez podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy zawrze, przed wydaniem prawomocnego orzeczenia przez sąd administracyjny, umowę o przyznaniu pomocy w okolicznościach określonych w ust. 7, sąd administracyjny, uwzględniając skargę, o której mowa w ust. 6, stwierdza tylko, że ocena spełnienia warunków przyznania pomocy została przeprowadzona w sposób naruszający prawo.

10. W przypadku wniesienia skargi, o której mowa w ust. 6, przez podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, sąd administracyjny rozpoznaje skargę w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia.

11. W przypadku wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku sądu administracyjnego w sprawie, w której została wniesiona skarga, o której mowa w ust. 6, przez podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, Naczelny Sąd Administracyjny rozpoznaje skargę kasacyjną w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia.

Art. 97. 1. Przyznana pomoc jest wypłacana na wniosek o płatność.

2. Część pomocy może być wypłacona w formie zaliczki, o której mowa w art. 44 ust. 3 rozporządzenia 2021/2116, jeżeli przewiduje to umowa o przyznaniu pomocy.

Art. 98. Wniosek o płatność, w którym beneficjent:

1) wnioskuje o wypłatę środków finansowych z tytułu pomocy,
2) przekazuje informacje potwierdzające zrealizowanie operacji lub jej etapu,
3) przekazuje informacje potwierdzające zrealizowanie lub realizowanie zobowiązań określonych w umowie

– oraz dokumenty niezbędne do rozliczenia operacji określone w umowie o przyznaniu pomocy, w szczególności – w przypadku, o którym mowa w art. 83 ust. 1 lit. a rozporządzenia 2021/2115 – w zakresie poniesienia kosztów związanych z realizacją operacji, składa się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Art. 99. 1. Beneficjenta wyklucza się z możliwości otrzymania pomocy, jeżeli:

1) otrzymał pomoc na podstawie przedstawionych jako autentyczne dokumentów podrobionych lub przerobionych lub dokumentów potwierdzających nieprawdę lub
2) nie zwrócił kwoty pomocy podlegającej zwrotowi na podstawie przepisów o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wraz z należnymi odsetkami w terminie 60 dni od dnia doręczenia decyzji ustalającej kwotę nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych, a w przypadku wniesienia odwołania od tej decyzji – w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji organu wyższego stopnia, o ile termin ten upływa nie wcześniej niż po upływie 60 dni od dnia doręczenia decyzji, od której wniesiono odwołanie, lub
3) obowiązek zwrotu kwoty pomocy podlegającej zwrotowi na podstawie przepisów o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wystąpił na skutek popełnienia przestępstwa przez beneficjenta albo podmiot upoważniony do dokonywania wydatków, a w przypadku gdy te podmioty nie są osobami fizycznymi – osobę uprawnioną do wykonywania w ramach operacji czynności w imieniu beneficjenta, przy czym fakt popełnienia przestępstwa przez te podmioty został potwierdzony prawomocnym wyrokiem sądowym.

2. W przypadku potrącenia, o którym mowa w art. 31 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, w całości kwoty podlegającej zwrotowi, dokonanego przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, przepisu ust. 1 pkt 2 nie stosuje się.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, beneficjenta wyklucza się z możliwości otrzymania pomocy w ramach takiej samej interwencji lub takiego samego rodzaju operacji w roku kalendarzowym, w którym stwierdzono co najmniej jeden z tych przypadków, oraz w kolejnym roku kalendarzowym.

Rozdział 6

Kontrola

Art. 100. 1. Kontrole administracyjne i kontrole na miejscu są przeprowadzane w zakresie przestrzegania przepisów prawa powszechnie obowiązującego, w tym przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych, spełniania warunków przyznania i wypłaty pomocy i pomocy technicznej oraz zobowiązań związanych z przyznaną pomocą i pomocą techniczną określonych w postanowieniach Planu, wytycznych instytucji zarządzającej, regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy oraz umowie o przyznaniu pomocy i pomocy technicznej albo decyzji o przyznaniu pomocy.

2. Kontrole administracyjne są przeprowadzane w odniesieniu do wszystkich wniosków o przyznanie pomocy i pomocy technicznej oraz wniosków o płatność.

3. Kontrole administracyjne wniosków o przyznanie pomocy i pomocy technicznej oraz wniosków o płatność obejmują elementy, których sprawdzenie jest niezbędne w celu przyznania i wypłaty pomocy i pomocy technicznej, a których kontrola jest uzasadniona i możliwa w ramach kontroli administracyjnych, i mogą obejmować w szczególności weryfikację:

1) poprawności i kompletności informacji podanych w tych wnioskach;
2) terminowości złożenia tych wniosków;
3) zgodności z warunkami przyznania i wypłaty pomocy i pomocy technicznej;
4) kwalifikowalności kosztów;
5) racjonalności kosztów;
6) prawidłowości poniesionych kosztów i dokonanych płatności;
7) zrealizowania zobowiązań związanych z przyznaną pomocą i pomocą techniczną.

4. Kontrola na miejscu ma na celu sprawdzenie, czy realizacja operacji jest zgodna z obowiązującymi przepisami prawa powszechnie obowiązującego lub czy zostały spełnione warunki przyznania lub wypłaty pomocy lub pomocy technicznej, lub czy są realizowane lub zostały zrealizowane zobowiązania związane z przyznaną pomocą lub pomocą techniczną, które mogą być sprawdzone podczas kontroli na miejscu i nie były przedmiotem kontroli administracyjnej.

Art. 101. Instytucja zarządzająca może przeprowadzać kontrole podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy i pomocy technicznej lub beneficjenta w zakresie, o którym mowa w art. 100 ust. 1.

Art. 102. 1. Przestrzeganie norm lub wymogów podstawowych może podlegać kontroli administracyjnej zgodnie z art. 83 ust. 6 lit. b rozporządzenia 2021/2116.

2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić, w drodze rozporządzenia, normy lub wymogi podstawowe, których przestrzeganie może podlegać kontroli, o której mowa w ust. 1, mając na względzie możliwość wykorzystania w kontroli administracyjnej informacji zgromadzonych w systemach teleinformatycznych Agencji oraz zapewnienie, że kontrole administracyjne odnośnie do tych norm lub wymogów podstawowych są co najmniej tak samo skuteczne jak kontrole na miejscu, a także zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4.

Art. 103. 1. Czynności kontrolne w ramach kontroli na miejscu są wykonywane przez kontrolujących posiadających imienne upoważnienie do ich wykonywania wydane przez podmiot kontrolujący będący odpowiednio agencją płatniczą, właściwym podmiotem wdrażającym, właściwą instytucją pośredniczącą lub instytucją zarządzającą.

2. Imienne upoważnienie, o którym mowa w ust. 1, zawiera oznaczenie wydającego upoważnienie oraz numer i datę wystawienia, imię i nazwisko osoby upoważnionej do wykonywania czynności kontrolnych, miejsce wykonywania czynności kontrolnych i ich zakres, okres ważności upoważnienia, podstawę prawną ich wykonania oraz podpis wydającego upoważnienie.

3. Przed przystąpieniem do czynności kontrolnych osoba upoważniona do ich wykonywania jest obowiązana okazać imienne upoważnienie podmiotowi kontrolowanemu, jeżeli jest on obecny podczas kontroli na miejscu.

4. Czynności kontrolne mogą być zapowiedziane, pod warunkiem że nie koliduje to z ich celem lub skutecznością. Zapowiedzenia dokonuje się z wyprzedzeniem ograniczonym do niezbędnego minimum i nieprzekraczającym 14 dni. W przypadku kontroli na miejscu odnoszących się do zwierząt zapowiedzenie nie przekracza 48 godzin.

5. Czynności kontrolne mogą być wykonywane podczas nieobecności podmiotu kontrolowanego także wówczas, gdy został zawiadomiony o kontroli na miejscu zgodnie z ust. 4.

6. Kontrolujący mają prawo do:

1) wstępu na grunty i do obiektów związanych z działalnością, której dotyczy pomoc albo pomoc techniczna;
2) dostępu do zwierząt;
3) żądania pisemnych lub ustnych informacji związanych z przedmiotem kontroli na miejscu;
4) wglądu do dokumentów związanych z przedmiotem kontroli na miejscu, sporządzania z nich odpisów, wyciągów lub kopii oraz zabezpieczenia tych dokumentów;
5) sporządzenia dokumentacji fotograficznej z przeprowadzonej kontroli na miejscu;
6) pobierania próbek do badań;
7) żądania okazywania i udostępniania danych informatycznych.

7. Uprawnienia określone w ust. 6 przysługują kontrolującym również w odniesieniu do:

1) osób trzecich, w zakresie kontroli przechowywanych przez te osoby dokumentów związanych z przedmiotem kontroli na miejscu;
2) podmiotu, który zamierza zbyć własność gospodarstwa lub gruntu podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy lub przenieść posiadanie tego gospodarstwa lub gruntu na taki podmiot.

8. Podmiot kontrolowany jest obowiązany umożliwić przeprowadzenie kontroli na miejscu.

9. Jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy albo beneficjent uniemożliwił przeprowadzenie kontroli na miejscu, z wyjątkiem przypadków siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, pomoc, której dotyczy kontrola na miejscu, nie przysługuje odpowiednio temu podmiotowi albo beneficjentowi,

a w przypadku gdy kontrola na miejscu dotyczy którejkolwiek pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, nie przysługuje żadna pomoc, o której mowa w art. 20 pkt 1–4.

Art. 104. 1. Z czynności kontrolnych w ramach kontroli na miejscu sporządza się raport, który przesyła się podmiotowi kontrolowanemu.

2. Raport zawiera co najmniej:

1) nazwę i adres podmiotu kontrolowanego;
2) imię i nazwisko kontrolującego;
3) informację, czy zawiadomienie o kontroli zostało przekazane podmiotowi kontrolowanemu, a jeżeli tak – z jakim wyprzedzeniem;
4) datę rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych;
5) określenie zakresu kontroli na miejscu;
6) wyniki kontroli na miejscu.

3. W przypadku gdy podmiot kontrolowany nie zgadza się z ustaleniami zawartymi w raporcie, może na piśmie zgłosić umotywowane zastrzeżenia co do ustaleń w nim zawartych podmiotowi kontrolującemu, w terminie 14 dni od dnia doręczenia raportu, chyba że bezpośrednio po zakończeniu kontroli na miejscu podmiot kontrolowany, który był obecny podczas tej kontroli, zgłosił kontrolującemu umotywowane zastrzeżenia co do ustaleń zawartych w raporcie.

4. Kontrolujący, uwzględniając zgłoszone zastrzeżenia, uzupełnia ustalenia zawarte w raporcie. W przypadku nieuwzględnienia zgłoszonych zastrzeżeń kontrolujący przekazuje zgłoszone zastrzeżenia, wraz ze swoim stanowiskiem do tych zastrzeżeń i raportem, podmiotowi kontrolującemu.

Art. 105. 1. Powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy jest właściwy do przeprowadzania kontroli administracyjnych i kontroli na miejscu przestrzegania wymogów podstawowych określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 9.

2. Czynności kontrolne w ramach kontroli na miejscu, o której mowa w ust. 1, są wykonywane przez osoby posiadające imienne upoważnienie wydane przez powiatowego lekarza weterynarii właściwego do przeprowadzenia tej kontroli zawierające elementy określone w art. 103 ust. 2.

3. W przypadku konieczności wykonania czynności kontrolnych w ramach kontroli na miejscu, o której mowa w ust. 1, poza obszarem działania powiatowego

lekarza weterynarii, o którym mowa w ust. 1, lekarz ten upoważnia do wykonania tych czynności powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na położenie siedziby stada w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. Do czynności kontrolnych przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na położenie siedziby stada:

1) wykonuje czynności kontrolne w ramach kontroli na miejscu, o której mowa w ust. 1, w miejscu, zakresie i terminie wskazanych w upoważnieniu;
2) sporządza protokół wykonania czynności kontrolnych;
3) niezwłocznie przekazuje protokół, o którym mowa w pkt 2, powiatowemu lekarzowi weterynarii, o którym mowa w ust. 1.

5. Powiatowy lekarz weterynarii, o którym mowa w ust. 1, sporządza raport i przekazuje ten raport kierownikowi biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie pomocy, a kopię tego raportu przesyła podmiotowi kontrolowanemu.

6. Do kontroli na miejscu, o której mowa w ust. 1, przepisy art. 103 ust. 3–9 i art. 104 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

7. W przypadku gdy podmiot kontrolowany nie zgadza się z ustaleniami zawartymi w raporcie, może zgłosić umotywowane zastrzeżenia co do ustaleń w nim zawartych powiatowemu lekarzowi weterynarii, o którym mowa w ust. 1, w terminie 14 dni od dnia doręczenia tego raportu, chyba że bezpośrednio po zakończeniu kontroli na miejscu podmiot kontrolowany, który był obecny podczas tej kontroli, zgłosił osobie, która wykonywała czynności kontrolne, umotywowane zastrzeżenia co do ustaleń zawartych w raporcie.

8. Powiatowy lekarz weterynarii, o którym mowa w ust. 1, uwzględniając zgłoszone zastrzeżenia, uzupełnia ustalenia zawarte w raporcie. W przypadku nieuwzględnienia zgłoszonych zastrzeżeń powiatowy lekarz weterynarii, o którym mowa w ust. 1, przekazuje zgłoszone zastrzeżenia, wraz ze swoim stanowiskiem do tych zastrzeżeń i raportem, właściwemu kierownikowi biura powiatowego Agencji.

9. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, wymogi podstawowe wskazane w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115, do których kontroli jest właściwy powiatowy lekarz weterynarii, oraz rodzaj

przeprowadzanych kontroli, mając na względzie zapewnienie prawidłowego przeprowadzania tych kontroli.

Art. 105a. 1. Kontrolę przestrzegania wymogów warunkowości społecznej przeprowadza Państwowa Inspekcja Pracy zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz. U. z 2024 r. poz. 1712 oraz z 2025 r. poz. 321).

2. W celu umożliwienia przeprowadzenia kontroli przestrzegania wymogów warunkowości społecznej Agencja przekazuje Głównemu Inspektorowi Pracy, w terminie do dnia 31 stycznia każdego roku, wykaz rolników, którzy w poprzednim roku złożyli wnioski o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4, i którzy:

1) są pracodawcami albo
2) nie będąc pracodawcami są:
   a) przedsiębiorcami albo
   b) innymi jednostkami organizacyjnymi

– o których mowa w art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy.

3. Wykaz rolników, o którym mowa w ust. 2, zawiera:

1) imię, nazwisko i adres – w przypadku rolnika będącego osobą fizyczną;
2) nazwę, numer identyfikacyjny w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON), siedzibę i adres – w przypadku rolnika niebędącego osobą fizyczną.

4. Nie później niż do dnia 31 października każdego roku Państwowa Inspekcja Pracy przekazuje Agencji informacje o rolnikach, którzy zostali poddani kontroli przestrzegania wymogów warunkowości społecznej, zawierające dane, o których mowa w ust. 3, oraz informacje o niezgodnościach z wymogami warunkowości społecznej stwierdzonych u rolnika, który został poddany kontroli przestrzegania wymogów warunkowości społecznej, niezbędne do ustalenia wysokości kary administracyjnej, jeżeli w wyniku przeprowadzonej kontroli przestrzegania wymogów warunkowości społecznej w decyzjach wymienionych w art. 33 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy wydanych w formie pisemnej orzeczono o nakazach lub zakazach.

Art. 106. Agencja płatnicza może powierzyć przeprowadzenie kontroli na miejscu innym jednostkom organizacyjnym dysponującym odpowiednimi warunkami organizacyjnymi, kadrowymi i technicznymi.

Rozdział 7

Instrumenty finansowe

Art. 107. 1. Instytucja zarządzająca może zapewnić wkład finansowy na rzecz instrumentów finansowych ze środków Planu na zasadach określonych w art. 59 rozporządzenia 2021/1060.

2. Podmiotem wdrażającym instrument finansowy może być podmiot wskazany w art. 59 ust. 3 rozporządzenia 2021/1060, w szczególności Bank Gospodarstwa Krajowego.

3. Umowa o finansowaniu, o której mowa w art. 59 ust. 5 rozporządzenia 2021/1060, zwana dalej „umową o finansowaniu”, jest zawierana między instytucją zarządzającą a podmiotem wdrażającym instrument finansowy.

4. Niezwłocznie po zawarciu umowy o finansowaniu instytucja zarządzająca przekazuje kopię tej umowy agencji płatniczej.

5. Agencja płatnicza:

1) przeprowadza kontrole, o których mowa w art. 60 ust. 2 rozporządzenia 2021/2116;
2) pozyskuje, gromadzi, opracowuje i przekazuje instytucji zarządzającej dane i informacje dotyczące wdrażania instrumentów finansowych niezbędne do monitorowania realizacji i ewaluacji Planu;
3) weryfikuje na żądanie podmiotu wdrażającego instrument finansowy, czy ostateczny odbiorca jest podmiotem wykluczonym z możliwości otrzymania pomocy.

6. Kontrolom, o których mowa w art. 60 ust. 2 rozporządzenia 2021/2116, oprócz podmiotu wdrażającego instrument finansowy podlegają instytucje finansowe współpracujące z podmiotem wdrażającym instrument finansowy przy wdrażaniu instrumentów finansowych. Do tych kontroli przepisy art. 103 i art. 104 stosuje się odpowiednio.

7. Instytucja zarządzająca może przeprowadzać kontrole podmiotu wdrażającego instrument finansowy, instytucji finansowych współpracujących przy wdrażaniu instrumentów finansowych oraz ostatecznych odbiorców w zakresie wdrażania

instrumentów finansowych pod względem zgodności z postanowieniami Planu, przepisami prawa powszechnie obowiązującego, wytycznymi instytucji zarządzającej oraz umową o finansowaniu. Do tych kontroli przepisy art. 103 i art. 104 stosuje się odpowiednio, z tym że korespondencja między instytucją zarządzającą a podmiotem kontrolowanym jest prowadzona na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej, a do wymiany tej korespondencji nie wykorzystuje się systemu teleinformatycznego Agencji.

Art. 108. Oprócz elementów określonych w załączniku X do rozporządzenia 2021/1060 umowa o finansowaniu zawiera co najmniej:

1) oznaczenie jej przedmiotu i stron;
2) określenie warunków i terminów wypłaty środków finansowych;
3) zobowiązanie podmiotu wdrażającego instrument finansowy do poddania się kontroli w zakresie prawidłowości wdrażania instrumentu finansowego w ramach Planu prowadzonej przez instytucję zarządzającą, agencję płatniczą, jednostkę certyfikującą, przedstawicieli Komisji Europejskiej oraz innych instytucji uprawnionych do przeprowadzenia kontroli;
4) określenie warunków rozwiązania umowy o finansowaniu;
5) określenie warunków i sposobu zwrotu środków finansowych, o których mowa w art. 103 ust. 6 rozporządzenia 2021/1060;
6) zobowiązanie podmiotu wdrażającego instrument finansowy do pozyskania informacji, o których mowa w art. 131 rozporządzenia 2021/2115, w tym danych osobowych, od ostatecznych odbiorców i ich udostępniania instytucji zarządzającej, agencji płatniczej oraz podmiotowi wykonującemu ewaluacje, o których mowa w art. 140 rozporządzenia 2021/2115.

Art. 109. 1. Środki finansowe są wypłacane na wniosek o płatność składany do agencji płatniczej przez podmiot wdrażający instrument finansowy.

2. Po zawarciu umowy o finansowaniu agencja płatnicza dokonuje wypłaty środków finansowych niezwłocznie po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o płatność, o którym mowa w ust. 1, zgodnie z warunkami określonymi w art. 92 rozporządzenia 2021/1060.

Art. 110. 1. Środki finansowe przypisane do wkładu finansowego z Planu oraz odsetki i inne przychody, a także zyski powstałe na skutek obrotu tymi środkami po

wykonaniu zobowiązań wynikających z umowy o finansowaniu podlegają zwrotowi na rachunek wskazany przez instytucję zarządzającą.

2. Dysponentem środków finansowych, odsetek i innych przychodów, a także zysków, o których mowa w ust. 1, jest minister właściwy do spraw rozwoju wsi.

3. Środki finansowe, odsetki i inne przychody, a także zyski, o których mowa w ust. 1, nie stanowią dochodu dysponenta ani podmiotów, którym mogą być przekazywane.

4. Środki finansowe, odsetki i inne przychody, a także zyski, o których mowa w ust. 1, przekazuje się w celu ponownego wykorzystania zgodnie z art. 62 rozporządzenia 2021/1060 na pokrycie kosztów i wydatków związanych z udzielaniem poręczeń i gwarancji, o których mowa w art. 34g ust. 2 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2024 r. poz. 291), na rzecz podmiotów działających w sektorze rolnym, leśnym lub na obszarach wiejskich. Z chwilą przekazania tych środków minister właściwy do spraw rozwoju wsi przestaje być ich dysponentem.

Rozdział 8

Przyznawanie i wypłata pomocy technicznej

Art. 111. 1. Pomoc techniczna jest przyznawana:

1) na wniosek organu lub jednostki organizacyjnej realizujących działania określone w art. 125 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115, jeżeli są spełnione warunki przyznania pomocy technicznej określone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, w przepisach ustawy oraz w regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy technicznej;
2) do wysokości limitu środków stanowiącego równowartość w złotych określonej w Planie kwoty środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich przeznaczonych na pomoc techniczną powiększonej o wysokość kwoty krajowych środków publicznych przeznaczonych na współfinansowanie pomocy technicznej;
3) na podstawie umowy o przyznaniu pomocy technicznej.

2. Do przyznawania i wypłaty pomocy technicznej stosuje się odpowiednio przepisy ustawy dotyczące przyznawania i wypłaty pomocy na podstawie umowy.

Rozdział 9

Krajowa sieć obszarów wiejskich+

Art. 112. 1. Funkcjonowanie krajowej sieci obszarów wiejskich+ będącej krajową siecią, o której mowa w art. 126 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115, zwanej dalej „KSOW+", zapewniają:

1) instytucja zarządzająca;
2) Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie, zwane dalej „CDR" – jako jednostka centralna;
3) samorządy województw i wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego – jako jednostki regionalne;
4) Agencja – jako jednostka realizująca zadania informacyjno-promocyjne dotyczące Planu i wdrażanych przez nią interwencji.

2. Instytucja zarządzająca oraz jednostki, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, stwarzają możliwości włączenia się w funkcjonowanie KSOW+ podmiotom aktywnie działającym na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa.

3. Do zadań instytucji zarządzającej należy zapewnienie funkcjonowania KSOW+, w tym:

1) wydawanie wytycznych jednostkom, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, w zakresie funkcjonowania KSOW+; te wytyczne nie mogą dotyczyć rozstrzygnięcia co do istoty sprawy indywidualnej, a do tych wytycznych przepisów art. 6 ust. 3–7 nie stosuje się;
2) przygotowanie we współpracy z jednostkami, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, planu działania i strategii komunikacji oraz ich zmian;
3) akceptowanie planu operacyjnego opracowanego przez jednostkę centralną;
4) realizacja operacji w ramach planu operacyjnego, o którym mowa w pkt 3.

4. W ramach zapewnienia funkcjonowania KSOW+ instytucja zarządzająca może również:

1) przeprowadzać kontrole jednostek, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, w zakresie funkcjonowania KSOW+ pod względem zgodności z postanowieniami Planu, przepisami prawa powszechnie obowiązującego, wytycznymi instytucji zarządzającej, planem działania oraz strategią komunikacji; do tych kontroli stosuje się odpowiednio przepisy o kontroli w administracji rządowej określające zasady i tryb przeprowadzania kontroli;

2) żądać przedstawienia przez jednostki, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, informacji w zakresie funkcjonowania KSOW+ i udostępniania dokumentów w tym zakresie.

5. Do zadań jednostki centralnej należy zapewnienie funkcjonowania KSOW+ na poziomie krajowym oraz, w zakresie niezastrzeżonym dla jednostek regionalnych, na poziomie wojewódzkim.

6. W ramach zapewnienia funkcjonowania KSOW+ na poziomie krajowym jednostka centralna w szczególności:

1) opracowuje plan operacyjny uwzględniający operacje jednostki centralnej oraz operacje zgłoszone do tego planu przez instytucję zarządzającą oraz jednostki, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 4, zgodnie z instrukcją opracowaną przez jednostkę centralną;
2) przygotowuje roczne sprawozdanie z działalności KSOW+;
3) identyfikuje podmioty aktywnie działające na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa;
4) umożliwia zidentyfikowanym podmiotom działającym na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa, zwanym dalej „partnerami KSOW+”, włączenie się w realizację działań KSOW+;
5) zapewnia obsługę organu opiniodawczo-doradczego do spraw KSOW+ powołanego na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 2;
6) może powoływać grupy tematyczne, a w przypadku ich powołania – wspiera realizację ich zadań;
7) koordynuje i wspiera realizację zadań sieci tematycznych dotyczących innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich oraz gospodarstw demonstracyjnych;
8) może wspierać tworzenie innych sieci tematycznych niż wymienione w pkt 7, a w przypadku ich utworzenia – koordynuje i wspiera realizację ich zadań;
9) ułatwia współpracę i przepływ informacji między instytucją zarządzającą, jednostkami, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, partnerami KSOW+ oraz innymi podmiotami aktywnie działającymi na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa;
10) współpracuje z europejską siecią, o której mowa w art. 126 ust. 2 rozporządzenia 2021/2115;
11) realizuje operacje w ramach planu operacyjnego na poziomie krajowym.

7. Do zadań jednostki regionalnej należy zapewnienie funkcjonowania KSOW+ w województwie oraz realizacja operacji w ramach planu operacyjnego, przy czym samorządy województw realizują zadania związane z rozwojem obszarów wiejskich.

8. W ramach zapewnienia funkcjonowania KSOW+ w województwie, o którym mowa w ust. 7, jednostka regionalna w szczególności:

1) zgłasza operacje realizowane na poziomie województwa i ich zmiany do planu operacyjnego zgodnie z instrukcją opracowaną przez jednostkę centralną;
2) przygotowuje roczne sprawozdanie z działalności KSOW+ w zakresie dotyczącym województwa;
3) identyfikuje podmioty aktywnie działające w województwie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa;
4) umożliwia partnerom KSOW+ włączenie się w realizację działań KSOW+;
5) może powoływać grupy tematyczne, a w przypadku ich powołania – wspiera realizację ich zadań;
6) realizuje zadania sieci tematycznych dotyczących innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich oraz gospodarstw demonstracyjnych – w przypadku wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego;
7) może uczestniczyć w realizacji zadań sieci tematycznych, o których mowa w ust. 6 pkt 8;
8) ułatwia współpracę i przepływ informacji między partnerami KSOW+ i innymi podmiotami aktywnie działającymi w województwie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich lub rolnictwa;
9) informuje i rozpowszechnia informacje o Planie, w tym określone w art. 123 ust. 2 lit. k rozporządzenia 2021/2115, w zakresie określonym w strategii komunikacji.

9. Samorząd województwa może powierzyć wykonywanie zadań jednostki regionalnej innemu podmiotowi na podstawie umowy.

10. Agencja przekazuje instytucji zarządzającej oraz jednostce centralnej, na ich wniosek, dane, w tym dane osobowe, niezbędne do realizacji zadania, o którym mowa w art. 126 ust. 4 lit. a rozporządzenia 2021/2115.

Rozdział 10

Usługi doradcze dla rolników i transfer wiedzy

Art. 113. 1. Usługi doradcze, o których mowa w art. 15 ust. 4 lit. a, b, d oraz f–h rozporządzenia 2021/2115, świadczą osoby fizyczne wpisane na listę doradców rolniczych.

2. Usługi doradcze, o których mowa w art. 15 ust. 4 lit. a i b rozporządzenia 2021/2115, w zakresie sporządzenia dokumentacji przyrodniczej stanowiącej szczegółową charakterystykę danego siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków oraz sporządzania planu działalności rolnośrodowiskowej w części dotyczącej interwencji, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 1 i 2, świadczą osoby fizyczne wpisane na listę ekspertów przyrodniczych.

3. Usługi doradcze, o których mowa w art. 15 ust. 4 lit. c rozporządzenia 2021/2115, świadczą osoby fizyczne będące lekarzami weterynarii posiadającymi prawo wykonywania zawodu lekarza weterynarii na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz lekarzami weterynarii, o których mowa w art. 2h ustawy z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 154).

4. Usługi doradcze, o których mowa w art. 15 ust. 4 lit. e rozporządzenia 2021/2115, świadczą jednostki doradztwa rolniczego w ramach sieci tematycznej dotyczącej innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich.

5. Listy, o których mowa w ust. 1 i 2, są prowadzone przez dyrektora CDR, który umieszcza je na stronie internetowej CDR.

6. Na listy, o których mowa w ust. 1 i 2, wpisuje się osobę fizyczną, która spełnia następujące warunki:

1) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub za umyślne przestępstwo skarbowe;
2) złożyła oświadczenie o zobowiązaniu do bezstronnego świadczenia usług doradczych oraz niepozostawania w konflikcie interesów, o którym mowa w art. 15 ust. 3 rozporządzenia 2021/2115;
3) ukończyła szkolenie podstawowe w danym zakresie doradzania przeprowadzone przez CDR;
4) zdała egzamin podstawowy z danego zakresu doradzania przeprowadzony przez dyrektora CDR;

5) ma:
   a) wykształcenie wyższe rolnicze i co najmniej 6 miesięcy doświadczenia w doradzaniu z zakresu rolnictwa – w przypadku doradców rolniczych,
   b) wykształcenie wyższe przyrodnicze – w przypadku ekspertów przyrodniczych.

7. Uznaje się, że osoba ubiegająca się o wpis na listę:

1) doradców rolniczych ma wykształcenie wyższe rolnicze, jeżeli ukończyła:
   a) studia na kierunkach: rolnictwo, zootechnika, technika rolnicza i leśna, ogrodnictwo lub ekonomika rolnictwa lub
   b) studia na innym kierunku, których program obejmował zajęcia lub grupy zajęć z dyscyplin naukowych należących do dziedziny nauki rolnicze, którym przypisano co najmniej 60 punktów ECTS, lub
   c) studia na innym kierunku i studia podyplomowe, których program obejmował zajęcia z dyscyplin naukowych należących do dziedziny nauki rolnicze, którym przypisano co najmniej 30 punktów ECTS;
2) ekspertów przyrodniczych ma wykształcenie wyższe przyrodnicze, jeżeli ukończyła:
   a) studia na kierunku biologia lub leśnictwo lub
   b) studia na innym kierunku, których program obejmował zajęcia lub grupy zajęć z dyscypliny nauki biologiczne, którym przypisano co najmniej 60 punktów ECTS, lub
   c) studia na innym kierunku i studia podyplomowe, których program obejmował zajęcia z dyscypliny nauki biologiczne, którym przypisano co najmniej 30 punktów ECTS;
3) ma co najmniej 6-miesięczne doświadczenie w doradzaniu z zakresu rolnictwa, jeżeli doświadczenie to zostało uzyskane w trakcie zatrudnienia, wykonywania innej pracy zarobkowej lub prowadzenia działalności gospodarczej przez co najmniej 6 miesięcy.

8. Listy, o których mowa w ust. 1 i 2, zawierają następujące dane osób na nie wpisanych:

1) imię i nazwisko;
2) miejsce zatrudnienia lub informację o prowadzeniu działalności gospodarczej;
3) miejsce świadczenia usług doradczych z podaniem co najmniej województwa lub powiatu;

4) adres do korespondencji, numer telefonu i adres poczty elektronicznej, związane z działalnością doradczą.

9. Osoba wpisana na listę, o której mowa w ust. 1 i 2, jest obowiązana do niezwłocznego zgłoszenia dyrektorowi CDR każdej zmiany danych wymienionych w ust. 8.

10. Dyrektor CDR niezwłocznie po otrzymaniu zgłoszenia, o którym mowa w ust. 9, aktualizuje dane wymienione w ust. 8 na listach, o których mowa w ust. 1 i 2.

11. W przypadku powzięcia przez dyrektora CDR informacji, że dane osoby wpisanej na listę, o której mowa w ust. 1 i 2, nie są aktualne, dyrektor CDR wysyła tej osobie na adres jej poczty elektronicznej wezwanie do zgłoszenia zmiany danych wymienionych w ust. 8 w terminie wskazanym w tym wezwaniu, nie krótszym niż 14 dni od dnia otrzymania tego wezwania.

12. Jeżeli osoba wpisana na listę, o której mowa w ust. 1 i 2, mimo wezwania, o którym mowa w ust. 11, nie dokonała zgłoszenia zmiany danych wymienionych w ust. 8 w terminie wskazanym w tym wezwaniu, dyrektor CDR wszczyna postępowanie w sprawie skreślenia tej osoby z listy, o której mowa w ust. 1 i 2.

Art. 114. 1. Każdy ma równy dostęp do udziału w szkoleniu podstawowym.

2. Udział w szkoleniu podstawowym jest nieodpłatny albo odpłatny. Każdy uczestnik odpłatnego szkolenia podstawowego ponosi takie same opłaty, a ich wysokość nie przekracza całkowitych kosztów związanych z przeprowadzaniem tego szkolenia w przeliczeniu na jednego uczestnika tego szkolenia.

3. Ogłoszenie o szkoleniu podstawowym podaje się do publicznej wiadomości na stronie internetowej CDR co najmniej na 21 dni przed dniem rozpoczęcia tego szkolenia. Termin ten może zostać skrócony do 14 dni ze względu na ważny interes publiczny.

4. W ogłoszeniu o szkoleniu podstawowym wskazuje się dzień rozpoczęcia tego szkolenia, czas jego trwania, program tego szkolenia, a jeżeli jest ono odpłatne – wysokość opłaty za udział w tym szkoleniu, dane osobowe niezbędne do udziału w szkoleniu oraz inne informacje dotyczące tego szkolenia, a także terminy przeprowadzenia egzaminu podstawowego z zakresu tego szkolenia.

5. Program szkolenia podstawowego obejmuje co najmniej zapoznanie się z metodyką doradzania opracowaną przez CDR i zatwierdzoną przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.

6. Do egzaminu podstawowego może przystąpić osoba, która ukończyła szkolenie podstawowe w zakresie odpowiadającym zakresowi tego egzaminu nie wcześniej niż 6 miesięcy przed dniem przeprowadzenia tego egzaminu.

7. W przypadku zmiany stanu wiedzy z danego zakresu doradzania przeprowadza się szkolenie uzupełniające. Osoba wpisana na listę, o której mowa w art. 113 ust. 1 i 2, jest obowiązana ukończyć szkolenie uzupełniające i zdać egzamin uzupełniający z zakresu tego szkolenia.

8. Do:

1) szkolenia uzupełniającego przepisy ust. 1–5 stosuje się odpowiednio, z tym że ogłoszenie o szkoleniu uzupełniającym CDR przesyła również na adres poczty elektronicznej, o którym mowa w art. 113 ust. 8 pkt 4;
2) egzaminu uzupełniającego przepis ust. 6 stosuje się odpowiednio.

9. Egzamin podstawowy i egzamin uzupełniający przeprowadza się w formie pisemnej, z wyjątkiem części praktycznej danego egzaminu. Egzamin podstawowy i egzamin uzupełniający mogą być przeprowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.

10. Dyrektor CDR zapewnia przeprowadzenie egzaminu podstawowego i egzaminu uzupełniającego w sposób obiektywny przy zapewnieniu rozdzielenia funkcji wykładowcy i egzaminatora.

11. Dyrektor CDR wydaje osobie, która przystąpiła do egzaminu podstawowego lub egzaminu uzupełniającego, zaświadczenie o wyniku tego egzaminu.

Art. 115. 1. Wpisu na listy, o których mowa w art. 113 ust. 1 i 2, dokonuje dyrektor CDR, w drodze decyzji, na wniosek osoby ubiegającej się o wpis.

2. Do wniosku o wpis na listę, o której mowa w art. 113 ust. 1 i 2, dołącza się dokumenty potwierdzające spełnienie warunków wpisu na daną listę albo ich kopie, z wyjątkiem zaświadczenia o wyniku egzaminu podstawowego.

3. Osobę wpisaną na listę, o której mowa w art. 113 ust. 1 i 2, skreśla się z danej listy:

1) na jej żądanie lub
2) w przypadku niezdania przez tę osobę egzaminu uzupełniającego, lub
3) w przypadku skazania tej osoby prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, lub
4) w przypadku jej śmierci, lub

5) w przypadku niedokonania przez tę osobę zgłoszenia zmiany danych wymienionych w art. 113 ust. 8 mimo wezwania, o którym mowa w art. 113 ust. 11, w terminie wskazanym w tym wezwaniu, lub
6) w przypadku nieprzestrzegania zobowiązania, o którym mowa w art. 113 ust. 6 pkt 2.

4. Uznaje się, że doradca rolniczy lub ekspert przyrodniczy nie przestrzega zobowiązania, o którym mowa w art. 113 ust. 6 pkt 2, jeżeli:

1) pozostaje w stosunku prawnym lub faktycznym z podmiotem, którego przeważająca działalność gospodarcza polega na produkcji maszyn, urządzeń, materiałów lub środków przeznaczonych dla rolnictwa lub przemysłu rolno-spożywczego lub obrocie maszynami, urządzeniami, materiałami lub środkami przeznaczonymi dla rolnictwa lub przemysłu rolno-spożywczego;
2) wpływa w sposób stronniczy na decyzje rolnika dotyczące nabycia określonych usług związanych z prowadzoną przez rolnika działalnością rolniczą lub nabycia maszyn, urządzeń, materiałów lub środków przeznaczonych dla rolnictwa lub przemysłu rolno-spożywczego;
3) istnieją okoliczności niewymienione w pkt 1 i 2, które mogą wywołać wątpliwość co do bezstronności doradcy rolniczego lub eksperta przyrodniczego.

5. Skreślenia z list, o których mowa w art. 113 ust. 1 i 2, dokonuje dyrektor CDR, w drodze decyzji, z tym że w przypadku śmierci osoby wpisanej na daną listę skreślenie z tej listy nie wymaga rozstrzygnięcia w drodze decyzji.

Art. 116. 1. Doradca rolniczy może uzyskać specjalizację w danym zakresie doradzania, jeżeli:

1) ukończył szkolenie podstawowe specjalizacyjne przeprowadzane przez CDR i zdał egzamin podstawowy specjalizacyjny przeprowadzany przez dyrektora CDR lub
2) ukończył studia podyplomowe w zakresie danej specjalizacji.

2. Do:

1) szkolenia podstawowego specjalizacyjnego przepisy art. 114 ust. 1–4 stosuje się odpowiednio;
2) egzaminu podstawowego specjalizacyjnego przepisy art. 114 ust. 6 i 9–11 stosuje się odpowiednio.

3. Doradca rolniczy jest obowiązany do podnoszenia wiedzy w zakresie uzyskanej specjalizacji. W przypadku zmiany stanu wiedzy w zakresie danej

specjalizacji przeprowadza się szkolenie uzupełniające. Doradca rolniczy, który uzyskał daną specjalizację, jest obowiązany ukończyć szkolenie uzupełniające specjalizacyjne i zdać egzamin uzupełniający specjalizacyjny.

4. Do:

1) szkolenia uzupełniającego specjalizacyjnego przepisy art. 114 ust. 1–4 stosuje się odpowiednio, z tym że ogłoszenie o szkoleniu uzupełniającym specjalizacyjnym CDR przesyła również na adres poczty elektronicznej, o którym mowa w art. 113 ust. 8 pkt 4;
2) egzaminu uzupełniającego specjalizacyjnego przepisy art. 114 ust. 6 i 9–11 stosuje się odpowiednio.

5. Informacja o specjalizacji jest ujawniana na liście doradców rolniczych wśród danych doradcy rolniczego, który uzyskał specjalizację.

6. Ujawnienia informacji o specjalizacji dokonuje dyrektor CDR, w drodze decyzji, na wniosek doradcy rolniczego, który ją uzyskał.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, do wniosku, o którym mowa w ust. 6, dołącza się świadectwo ukończenia studiów podyplomowych w zakresie danej specjalizacji.

8. Informację o specjalizacji danego doradcy rolniczego skreśla się z listy doradców rolniczych na żądanie tego doradcy lub w przypadku niezdania egzaminu uzupełniającego specjalizacyjnego.

Art. 117. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowe warunki i sposób przeprowadzania szkoleń podstawowych i szkoleń uzupełniających oraz egzaminów podstawowych i egzaminów uzupełniających,
2) rodzaje specjalizacji i wymagania dotyczące podnoszenia wiedzy przez doradców rolniczych w zakresie danej specjalizacji, a także szczegółowe warunki i sposób przeprowadzania szkoleń podstawowych specjalizacyjnych i szkoleń uzupełniających specjalizacyjnych oraz egzaminów podstawowych specjalizacyjnych i egzaminów uzupełniających specjalizacyjnych,
3) skład i sposób powoływania komisji przeprowadzającej egzaminy, o których mowa w pkt 1 i 2, oraz sposób dokumentowania tych egzaminów

– mając na względzie zapewnienie wysokiej jakości usług doradczych świadczonych przez doradców rolniczych i ekspertów przyrodniczych oraz jednolitych standardów świadczenia usług doradczych w tym zakresie.

Rozdział 11

Zmiany w przepisach

Art. 118–147. (pominięte)

Rozdział 11a

Przepisy epizodyczne

Art. 147a. 1. W 2023 r. rolnikowi może zostać przyznana, na jego żądanie, płatność, o której mowa w art. 28 rozporządzenia 2021/2115, zwana dalej „płatnością dla małych gospodarstw", jeżeli:

1) łączna powierzchnia:
   a) gruntów objętych obszarem zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów będących w posiadaniu tego rolnika jest nie mniejsza niż 1 ha oraz
   b) użytków rolnych będących w posiadaniu tego rolnika w dniu 31 maja 2023 r. wynosiła nie więcej niż 5 ha;
2) w decyzji w sprawie przyznania płatności bezpośrednich za 2022 r. wydanej na podstawie przepisów ustawy uchylanej w art. 168, której stroną jest ten rolnik lub podmiot, od którego ten rolnik nabył gospodarstwo rolne, powierzchnia gruntów objętych obszarem zatwierdzonym do jednolitej płatności obszarowej w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy uchylanej w art. 168 jest większa od zera.

2. Wysokość płatności dla małych gospodarstw ustala się jako iloczyn powierzchni obszaru zatwierdzonego do podstawowego wsparcia dochodów i stawki tej płatności na 1 ha wynoszącej równowartość w złotych kwoty 225 euro przeliczonej z zastosowaniem kursu wymiany euro na złote zgodnie z art. 94 ust. 3 rozporządzenia 2021/2116, po uwzględnieniu kar, w tym kar administracyjnych, oraz zmniejszeń, których konieczność zastosowania wynika z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, w szczególności z art. 17 rozporządzenia 2021/2116.

3. W przypadku gdy minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych podejmie, w drodze rozporządzenia wydanego na podstawie art. 50 ust. 1, decyzję o wypłacie za 2023 r.

zaliczek z tytułu podstawowego wsparcia dochodów, rolnikowi, który złożył żądanie przyznania płatności dla małych gospodarstw, wypłaca się z urzędu zaliczki z tytułu tych płatności.

4. Zaliczki z tytułu płatności dla małych gospodarstw wypłaca się w wysokości, w terminie, w trybie oraz na warunkach określonych dla wypłaty zaliczek z tytułu podstawowego wsparcia dochodów.

5. Żądanie przyznania płatności dla małych gospodarstw składa się w terminie do dnia 31 sierpnia 2023 r. za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

6. Żądanie przyznania płatności dla małych gospodarstw może zostać wycofane w terminie do dnia 31 sierpnia 2023 r. za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

7. Termin złożenia żądania przyznania płatności dla małych gospodarstw oraz termin jego wycofania nie podlegają przywróceniu.

8. Płatność dla małych gospodarstw przyznaje, w drodze decyzji, kierownik biura powiatowego Agencji właściwy według miejsca zamieszkania albo siedziby strony.

9. Płatność dla małych gospodarstw przyznaje się, jeżeli Komisja Europejska zatwierdzi, na podstawie art. 119 ust. 10 rozporządzenia 2021/2115, zmianę Planu w zakresie umożliwiającym przyznanie płatności dla małych gospodarstw.

10. W przypadku gdy Komisja Europejska nie zatwierdzi zmiany Planu w zakresie umożliwiającym przyznanie płatności dla małych gospodarstw, żądanie przyznania płatności dla małych gospodarstw pozostawia się bez rozpoznania, o czym zawiadamia się stronę za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

11. Do płatności dla małych gospodarstw stosuje się przepisy art. 65 ust. 3–7, art. 66–69 i art. 74–78 oraz przepisy wydane na podstawie art. 70 ust. 1 i ust. 2 pkt 1–4 w zakresie dotyczącym szczegółowych warunków przyznawania podstawowego wsparcia dochodów, w tym szczegółowych warunków przyznawania podstawowego wsparcia dochodów następcy prawnemu rolnika lub przejmującemu gospodarstwo oraz wysokości kar i sposobu ich obliczania.

Art. 147b. 1. Rolnicy, którzy w 2023 r. złożyli wniosek o przyznanie:

1) podstawowego wsparcia dochodów, mogą w terminie do dnia 31 sierpnia 2023 r. złożyć wniosek o przyznanie płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi do gruntów rolnych, do których ubiegają się o przyznanie podstawowego wsparcia dochodów;
2) płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi, mogą w terminie do dnia 31 sierpnia 2023 r. dokonać zmiany tego wniosku;
3) płatności ekologicznych, mogą w terminie do dnia 31 sierpnia 2023 r.:
   a) złożyć wniosek o przyznanie płatności ekologicznych do gruntów, do których nie ubiegali się o ich przyznanie, lecz wskazanych we wniosku o przyznanie płatności ekologicznych zgodnie z art. 59 ust. 1,
   b) dokonać zmiany tego wniosku

   – w zakresie dotyczącym upraw paszowych na gruntach ornych, trwałych użytków zielonych i premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 71 ust. 1 w odniesieniu do płatności ekologicznych.

2. Wnioski złożone zgodnie z ust. 1 oraz zmiany wniosków dokonane zgodnie z ust. 1 uwzględnia się przy przyznawaniu płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi lub płatności ekologicznych, jeżeli Komisja Europejska zatwierdzi, na podstawie art. 119 ust. 10 rozporządzenia 2021/2115, zmianę Planu w zakresie umożliwiającym uwzględnienie tych wniosków lub tych zmian.

3. W przypadku gdy Komisja Europejska nie zatwierdzi zmiany Planu w zakresie umożliwiającym uwzględnienie wniosków złożonych zgodnie z ust. 1 oraz zmian wniosków dokonanych zgodnie z ust. 1, przy przyznawaniu płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi lub płatności ekologicznych:

1) wnioski o przyznanie płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi złożone zgodnie z ust. 1 pkt 1 oraz wnioski o przyznanie płatności ekologicznych złożone zgodnie z ust. 1 pkt 3 lit. a pozostawia się bez rozpoznania;
2) wnioski o przyznanie płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi, których zmian dokonano zgodnie z ust. 1 pkt 2, oraz wnioski o przyznanie płatności ekologicznych, których zmian dokonano zgodnie z ust. 1 pkt 3 lit. b, rozpatruje się bez uwzględniania tych zmian.

4. Terminy:

1) złożenia wniosków o przyznanie płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi zgodnie z ust. 1 pkt 1 oraz wniosków o przyznanie płatności ekologicznych zgodnie z ust. 1 pkt 3 lit. a,
2) dokonania zmian wniosków o przyznanie płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi zgodnie z ust. 1 pkt 2 oraz zmian wniosków o przyznanie płatności ekologicznych zgodnie z ust. 1 pkt 3 lit. b

– nie podlegają przywróceniu.

Art. 147c. Kar, o których mowa w art. 60 ust. 1 i ust. 2 pkt 1, nie stosuje się w odniesieniu do wniosków o przyznanie:

1) płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi złożonych w 2023 r. lub ich zmian dokonanych w 2023 r.;
2) płatności ekologicznych złożonych w 2023 r. lub ich zmian dokonanych w 2023 r. w zakresie, o którym mowa w art. 147b ust. 1 pkt 3.

Rozdział 12

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 148. 1. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej harmonogram naborów wniosków o przyznanie pomocy na 2023 r., w terminie 3 dni od dnia wejścia w życie ustawy.

2. Podmiot wdrażający podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej harmonogram naborów wniosków o przyznanie pomocy na 2023 r., w terminie 60 dni od dnia zawarcia umowy, o której mowa w pkt 1.D.1 ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia 2022/127.

3. Pierwszy harmonogram naborów wniosków o wsparcie na wdrażanie strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, o którym mowa w art. 18c ust. 1 ustawy zmienianej w art. 138[6)], lokalna grupa działania podaje do publicznej wiadomości w terminie 60 dni od dnia zawarcia umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

[6)] Artykuł 138 zawiera zmiany do ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności.

Art. 149. Biuro Informacyjne Krajowego Rejestru Karnego niezwłocznie przekaże Agencji informacje o zakazie dostępu do środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy zmienianej w art. 136[7)], orzeczonym wobec osoby fizycznej lub podmiotu zbiorowego, których dane zgromadzono w Krajowym Rejestrze Karnym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 150. Projekt wytycznych instytucji zarządzającej przekazany przed dniem wejścia w życie ustawy do zaopiniowania jednostkom, organom i podmiotom, o których mowa w art. 6 ust. 4, uznaje się za zaopiniowany zgodnie z art. 6 ust. 4.

Art. 151. W 2023 r. obwieszczenie zawierające listę odmian konopi włóknistych, dla których wystąpiły okoliczności, o których mowa w art. 3 ust. 4 rozporządzenia 2022/126, do uprawy których nie przyznaje się płatności bezpośrednich i uzupełniającej płatności podstawowej, o którym mowa w art. 26 ust. 3, może zostać ogłoszone również w przypadku, gdy informacja, o której mowa w art. 26 ust. 2, została przekazana przez Prezesa Agencji przed dniem wejścia w życie ustawy.

Art. 152. W 2023 r. termin dokonania zmiany wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, w przypadku określonym w art. 60 ust. 2 pkt 2, upływa z dniem 15 października.

Art. 153. Do postępowań scaleniowych, o których mowa w ustawie zmienianej w art. 118[8)], wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 154. Do postępowań w sprawach określonych w art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 122[9)], wszczętych i niezakończonych ostateczną decyzją przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 122[9)] w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 155. Do działalności grup producentów rolnych wpisanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy do rejestru grup producentów rolnych na podstawie ustawy zmienianej w art. 122[9)] stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 122[9)] w brzmieniu dotychczasowym.

---

7) Artykuł 136 zawiera zmiany do ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.
8) Artykuł 118 zawiera zmiany do ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów.
9) Artykuł 122 zawiera zmiany do ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw.

Art. 156. 1. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 6 ustawy zmienianej w art. 122[9)] zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 6 ustawy zmienianej w art. 122[9)], jednak nie dłużej niż przez 24 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 8 ust. 9 ustawy zmienianej w art. 122[9)] zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 8 ust. 9 ustawy zmienianej w art. 122[9)] w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż przez 24 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 157. 1. Do wymiany korespondencji dotyczącej:

1) postępowań wszczętych na wniosek złożony za pomocą formularza udostępnionego na stronie internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w sprawach dotyczących przyznania lub wypłaty pomocy finansowej prowadzonych na podstawie przepisów:
   a) o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej,
   b) o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013,
   c) o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020,
   d) o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego,
2) postępowań wszczynanych na wniosek o płatność składany za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa prowadzonych na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020,
3) postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy na wniosek złożony za pomocą formularza udostępnionego na stronie internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w sprawach prowadzonych na podstawie przepisów:

a) o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności,

b) o kołach gospodyń wiejskich,

4) postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy na formularzu umieszczonym na stronie internetowej administrowanej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa albo za pomocą formularza udostępnionego na stronie internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w sprawach prowadzonych na podstawie przepisów o identyfikacji i rejestracji zwierząt

– stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 135[10)] w brzmieniu dotychczasowym.

2. Do wykonywania przez stronę postępowania, o którym mowa w ust. 1, czynności dotyczących tego postępowania innych niż wymienione w ust. 1 przepisów ustawy zmienianej w art. 135[10)] nie stosuje się.

Art. 158. W sprawach dotyczących ustalenia nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych, w których płatność lub pomoc finansowa zostały przyznane na podstawie przepisów:

1) o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013,

2) o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020,

3) o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego

– stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 135[10)] w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 159. 1. W przypadku gdy nie ma podstaw, aby stowarzyszenie działało dalej jako lokalna grupa działania zgodnie z przepisami:

1) art. 15 ustawy zmienianej w art. 134[11)] lub

2) art. 4 ustawy zmienianej w art. 138[6)]

[10)] Artykuł 135 zawiera zmiany do ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

[11)] Artykuł 134 zawiera zmiany do ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013.

– marszałek województwa informuje stowarzyszenie o tych okolicznościach w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Stowarzyszenie jest obowiązane do zmiany statutu przez jego dostosowanie do przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2261) oraz do zgłoszenia do Krajowego Rejestru Sądowego zmiany informacji wymaganych przepisami o Krajowym Rejestrze Sądowym w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania informacji, o której mowa w ust. 1.

Art. 160. Zadania agencji płatniczej w zakresie realizacji Krajowego Programu Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce na lata 2020–2022 wykonywane przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 7 ustawy zmienianej w art. 135[10)] są wykonywane na podstawie przepisów dotychczasowych do dnia zakończenia wykonywania tych zadań.

Art. 161. Do realizacji rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, o którym mowa w części drugiej w tytule III w rozdziale II rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.[4)]), z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 138[6)] w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 162. Decyzje wydane na podstawie art. 15 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 139[12)] mogą być zmieniane na podstawie art. 154 albo art. 155 Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że taka zmiana jest sprzeczna z kryteriami określonymi w art. 47 lit. a rozporządzenia 2022/126.

[12)] Artykuł 139 zawiera zmiany do ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Art. 163. 1. Osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy są wpisane na listę prowadzoną na podstawie art. 51 ust. 1 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 139[12)], uznaje się z tym dniem za wpisane również na listę, o której mowa w art. 113 ust. 1, z uwzględnieniem nabytej specjalizacji.

2. Osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy są wpisane na listę prowadzoną na podstawie art. 51 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 139[12)], uznaje się z tym dniem za wpisane również na listę doradców rolniczych, o której mowa w art. 113 ust. 1, posiadających specjalizację rolnośrodowiskową.

3. Osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy są wpisane na listę prowadzoną na podstawie art. 51 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 139[12)], uznaje się z tym dniem za ekspertów przyrodniczych wpisanych również na listę, o której mowa w art. 113 ust. 2.

4. Osoby, o których mowa w ust. 1–3, mają obowiązek złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 113 ust. 6 pkt 2, w terminie 90 dni od dnia wejścia w życie ustawy, pod rygorem skreślenia z listy, na którą były wpisane.

5. Dyrektor CDR umieszcza listy, o których mowa w art. 113 ust. 1 i 2, na które są wpisane osoby, o których mowa w ust. 1–3, na stronie internetowej CDR niezwłocznie po wejściu w życie ustawy.

Art. 164. 1. Osoby, które złożyły przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy wniosek o wpis na listę prowadzoną na podstawie art. 51:

1) ust. 1 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 139[12)] i nie zostały wpisane na tę listę przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, są wpisywane również na listę, o której mowa w art. 113 ust. 1,
2) ust. 2 ustawy zmienianej w art. 139[12)] i nie zostały wpisane na tę listę przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, są wpisywane również na listę, o której mowa w art. 113 ust. 1, z ujawnieniem na tej liście informacji o posiadaniu specjalizacji rolnośrodowiskowej,
3) ust. 3 ustawy zmienianej w art. 139[12)] i nie zostały wpisane na tę listę przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, są wpisywane również na listę, o której mowa w art. 113 ust. 2

– jeżeli spełniają warunki wpisu na listę, o której mowa odpowiednio w art. 51 ust. 1 pkt 1, ust. 2 lub 3 ustawy zmienianej w art. 139[12)], oraz w terminie 90 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy złożą oświadczenie, o którym mowa w art. 113 ust. 6 pkt 2.

2. Osoby, które w terminie 90 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy złożą wniosek o wpis na listę prowadzoną na podstawie art. 51:

1) ust. 1 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 139[12)], są wpisywane również na listę, o której mowa w art. 113 ust. 1,
2) ust. 2 ustawy zmienianej w art. 139[12)], są wpisywane również na listę, o której mowa w art. 113 ust. 1, z ujawnieniem na tej liście informacji o posiadaniu specjalizacji rolnośrodowiskowej,
3) ust. 3 ustawy zmienianej w art. 139[12)], są wpisywane również na listę, o której mowa w art. 113 ust. 2

– jeżeli spełniają warunki wpisu na listę, o której mowa odpowiednio w art. 51 ust. 1 pkt 1, ust. 2 lub 3 ustawy zmienianej w art. 139[12)], oraz w terminie 90 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy złożą oświadczenie, o którym mowa w art. 113 ust. 6 pkt 2.

Art. 165. 1. Rolnikowi, któremu została przyznana płatność na podstawie art. 13 ustawy uchylanej w art. 168, płatność dla młodych rolników jest przyznawana, jeżeli spełnia warunki określone w art. 28 ust. 1 pkt 2 i 3.

2. W przypadku gdy na podstawie art. 13 ustawy uchylanej w art. 168 rolnikowi została przyznana płatność dla młodych rolników, okres, o którym mowa w art. 28 ust. 3, jest liczony od roku, za który rolnik po raz pierwszy otrzymał płatność dla młodych rolników na podstawie art. 13 ustawy uchylanej w art. 168.

Art. 166. System, o którym mowa w art. 9a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 126[13)], zawiera informacje wymienione w art. 2 ust. 7 lit. d ppkt (i) rozporządzenia 2022/1172, od dnia 1 stycznia 2025 r.

Art. 167. Do płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego określonych w ustawie uchylanej w art. 168, a także do postępowań w sprawach dotyczących tych płatności:

1) wszczętych i niezakończonych ostateczną decyzją przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy,
2) zakończonych ostateczną decyzją wydaną na podstawie dotychczasowych przepisów, które zostały wznowione od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy

– stosuje się przepisy dotychczasowe.

[13)] Artykuł 126 zawiera zmiany do ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

Art. 168. Traci moc ustawa z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1775 i 2727).

Art. 169. Ustawa wchodzi w życie z dniem 15 marca 2023 r., z wyjątkiem:

1) art. 145, który wchodzi w życie po upływie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia[14)];
2) art. 135 pkt 3 w zakresie art. 10c ust. 12, który wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 2023 r.;
3) art. 122 pkt 6 lit. b, art. 127 pkt 2, art. 129 pkt 1 i 5, art. 130 pkt 1 oraz art. 142, które wchodzą w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.;
4) art. 56 ust. 8 pkt 2, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

[14)] Ustawa została ogłoszona w dniu 3 marca 2023 r.